

ACTA IN

CONVENTV LE-
GATORVM SER.^{mi} PO-
loniæ Regis Stephani, huius no-
minis Primi, & Ioannis Ba-
filij, Magni Mosco-
uiæ Ducis.

PRÆSENTE ANTONIO POS.
*seuino, de Societate IESV, nomine Gre-
gorij XIII. Pont. Max. M.D.
LXXXI. Mense De-
cembri.*

In Chiueroua Horca, ad Iamum Za-
polsciæ, in Moscouia.

ACTA IN CONVENTU
LEGATORVM SER.^{mi}
Poloniæ Regis Stephani, & Io-
annis Basilij Magni Mo-
scouia Ducis.

Cum Antonius Possevinus
cum Stephano Poloniæ Re-
ge, & Magno Moscouia
Duce egisset, de mittendis
aliquem ad locum Legatis,
de pace tractanda, delectus
est à Magno Duce Iamus in Zapolscia pagus,
Velicoluco viginti milliaribus Germanicis, to-
tidem à Plescouia distans. Qui pagus cum à
Cosacis militibus Regis fuisset antea combu-
stus, alter pagus habendo Conuentui delectus
est, duobus inde miliaribus Germanicis, pro-
pior Porcouiam, inter Paderouicium, atq; Za-
polsciam, vocatus ab incolis Chiueroua Horca,
quæ postrema vox monticulum, sicut altera, id
est, Chiueroua Nobilis cuiusdam familiam de-
signat.

Adeun-

Acta in contentu Legatorum

Ad eundem locum in hospitium Antonij Poſſeuini conuenère vtriusq; Principis Legati, die xij. Decembris M.D.LXXXI. qui dies B. Lucie Virgini, & Martyri eſt ſacer.

Legatorum Regionum nomina fuere Ianuſius Nicolai Sbaraski Palatinus Braſſlauienſis, Albertus Raduilius Dux in Olika, & Nieſwiſz, Curie Regis in Lituania Maſſalcus, et Capitaneus Caunenſis, vterq; Catholicus, prætereà Michaël Haraburda Regius Secretarius, Rutenæ fidei, ſi fides dicenda ſit, quæ à fide Catholica aliena eſt. Hic autem ſepè Legatione ad Moſcos, & nonnunquam ad Tartaros functus, valebat uſu rerum, filiumq; Collegio noſtræ Societatis, quod eſt Vilnæ, tradiderat inſtituendum. Accedebat Chriſtophorus Varſauicius, quem Antonius Poſſeuinus procurauerat à Rege ad conuentum mitti, tum vt Summo Pontifici ſatiſfieret, cupienti, vt in ea pacis tractatione Sueciæ Regis ratio haberetur: tum, vt idem Chriſtophorus tota re cognita, ſi deinde appetente Vere in Sueciam mitteretur, de Liuonicis arcibus, eo cum Rege, nomine Poloniæ Regis, acturus, non ſolùm ea componeret, quæ inter Reges illos controuer-

tuntur,

tuntur, verum etiam Catholicæ religionis negocium promoueret vir nobilis, & Catholicus; ac tum ab Antonio Posseuino de toto hoc Sue-tico religionis negotio diligenter edoctus, tum à Stanislao Varseuicio de Societate IESV, a-pud Sueciæ Reginam iam biennium commoran-te, eiusdem autem Christophori fratre, docen-dus.

Mosci autem Legatorum nomina fuere, Dux Demetrius Petri Ielecki, Præfectus Casinen-sis, & aulicus Magni Ducis; Romanus Basilij Olpharius, Præfectus Coselensis, & aulicus Magni Ducis, ac frater Michaelis Begini; Mi-kita Bafonka, filius Nicephori Veroscabina, Secretarius Mosci, quem illi Notarium vo-cant; Zacharias Suiafeua, Vicenotarius.

Fecerat Sacrum Antonius Posseuinus, atq; aliquos de suo comitatu Sanctissima Eucharis-tia pauerat, cum illico utriq; Legati ad eum venire: quibus consedentibus, et altero è duobus interpretibus, quos secum ille in Moscouiã ad-duxerat, stante, pauca præfatus Antonius de sinceritate, qua in tanto negotio esset agendum, quamq; simplici oculo in ipsum Christum esset inspiciendum, qui est vera pax nostra, Pleni-

potentiam

Acta in conuentu Legatorum

potentiam vtriusq; Legationis, siue mandata, quæ vocant, Procurationis depromi, ac legi fecit. Primi Mosci suam legerunt, cuius verba sunt hæc.

PLENIPOTENTIA LEGATORUM Mosci, quæ Rutenicè, id est, Moscouiticè fuit scripta.

Diuina misericordia & clementia, quæ nos præfecit in Oriente ex altissimis, quæq; dirigit pedes nostros in viam pacis. Huius ergo Dei nostri in Trinitate adorandi clementia, Nos Magnus Dominus Czarius (siue Rex, aut Imperator) ac Magnus Dux Ioannes Basilij totius Russiæ, Volodimeriæ, Moscouiæ, Nouogardiæ, Imperator Casani, & Imperator Astracani, Dominus Plescouiæ, & Magnus Dux Smolenscij, Tueriæ, Permiæ, Viatciæ, Bulgariæ, & aliorum locorum,

corum, ac Dominus hæreditarius terræ Liuanie, Stephano, Dei gratia, Regi Poloniae, ac Magno Duci Lituaniae, Russiae, Prussiae, Samogitiae, Masouiae, Principi Transsylvaniae, & aliorum locorum, misimus Legatos nostros Magnos, aulicum nostrum, & Præfectum Casinensem Ducem Demetrium Petri Ieletzki, aulicum nostrum & Præfectum Coselnensem Romanum Basilij Olpherium, & Notarium nostrum Mikitam Basenka, filium Nicephori Vereczahina, & Viconotarium nostrum Zachariam Suiafeua, ad conuentum pacis statuendæ gratiæ, cum Legatis tuis loqui. Et quæcunq; illi incipient de rebus nostris dicere cum tuis Legatis in conuentu, eæ res nostræ sunt. Scriptum in Dominio nostro, in aula Slobodæ arcis, Anno à creato mundo Septimo millesimo, Nongentesimo, Mense Nouembri, Indictione Decima, Dominiij nostri 47. & imperiorum nostrorum Rosensis 35. Casanensis 29. Astracanensis 28.

Cum hæc Plenipotentia fuisset perlecta, visa est infirma, nec sine iusta suspitione fuere Legati Regij, qui propterea, quas Moscus ad Poloniae Regem in castra per Zachariam Bol-

Acta in conuentu Legatorum

tinum litteras miserat, legi iusserunt. His significabatur, non defuturum Moscum, quin Legatos, cum integra potestate omnia transigendi, quemadmodum de Mosco Antonius Posseuinus quæsiuerat, esset missurus. Tum Antonius litteras item, quas tum per eundem Bolcinum, tum per Andream Apollonium Moscus ea de re sibi scripserat, cum legi iussisset, eodem illæ tenore, quo Regiæ, inuentæ sunt. Præterea, quò Plenipotentia Mosci infirmitas dilucidius agnosceretur, Plenipotencia Regis à Michaele Haraburda perlecta est, cuius verba hæc sunt.

PLENIPOTENTIA REGIS
Poloniæ, quæ Polonicè fuit
scripta, utroq; signo Poloniæ
Regni, & Lituaniæ Ducatus, obsignata.

Nos Magnus Dominus Stephanus, Dei
gratia Rex Poloniæ, Magnus Dux Li-
tuaniæ, Russiæ, Prussiæ, Samogitiæ, Maso-

uiæ,

uia, Liuania, Princeps Transylvania, & aliorum locorum. Notum facimus, his litteris, Magnum Dominum Ioannem Basilij, Dei gratia Dominum Russia, & Magnum Ducem Volodimeriae, Moscouiae, Nouogardiae, Casani, Astracani, Plescouiae, Tueriae, Iueriae, Permiae, Viatciae, Bulgariae, & aliorum locorum scripsisse nobis per tabellarium suum Zachariam Boltinum, significando, à Legato Sanctissimi Pastoris Gregorij xij. Pontificis Max. Romani, Reuerendo Antonio Posseuino scriptum ad se nomine Domini sui, hortante Sanctissimae Apostolicae ac pastoralis Sedis auctoritate ad concordiam & pacificationem inter vtrumque nostrum; utque ex utraque parte Legatos vnum ad locum mitteremus, qui, eodem Summi Pontificis Legato praesente, pacem inter nos possint constituere. Iuxta quas Legati Pontificis literas, Magnus Dux Legatos suos ad locum certum mittit inter Porcouiam, & Sauolociam, via Velicolucensi à Porcouia ad Iamum Zapolsciae. Ideò & nos, sanguinis Christiani effusionem nolentes videre, misimus ad eundem locum Iamum Zapolsciae Legatos nostros, Palatinum Braslauiensem,

Acta in conuentu Legatorum

Capitaneum Kremenecensem, & Pinscensem, Ducem Ianusium Nicolai Sbaraski, & Marscalcum nostrum aulae Magni Ducatus Lituaniae, Capitaneum Caunensem, Dominum Albertum Radiuilium, Ducem in Olika, & in Nieswiz, & Notarium nostrum Magni Ducatus Lituaniae Michaelem Haraburdam. Ad dedimus illis & his litteris nostris plenipotentiam, vt conuenientes cum Legatis Magni Ducis Moscouiae, inter nos, & Magnum Ducem Moscouiae, & Dominia nostra de amicitia & concordia colloquantur, & res constitutas litteris, ac iuramentis suis coram Legato Reuerendo Posseuino confirment, & ad effectum, certamq; confectionem, & constitutionem suam adducant. Quae omnia sumus admissuri, contentiq; futuri, & inuiolabiliter praestituri, quemadmodum iuxta Senatorum nostrorum consilium, qui eo tempore apud nos fuerunt. Regni Poloniae, ac Magni Ducatus Lituaniae, verbo nostro Regio pollicemur, & promittimus etiam pro Successoribus nostris in istis Dominijs, totaq; Repub. haec omnia iuxta constitutionem, & litteras Legatorum nostrorum firmè, inuiolabiliterq; nos praestituros. Cum

autem

autem ad nos Magnus Moscouiae Dux Legatos suos allegabit, tum nos Legatorum nostrorum litteris nomen nostrum Regium adscribere, ac signo nostro obsignare, Regioq; iureiurando confirmare, easdemq; litteras cum iisdem Legatis ad Magnum Moscouiae Ducem remittere debemus. Eodem modo erga nos, & Successores nostros, atq; erga nostra Dominia Magnus Moscouiae Dux, successores, atq; illius Dominia se gerere debent. Propterea memoratis Legatis nostris hasce litteras nostras manu Regia nostra subscriptas, & obsignatas Sigillis nostris Maiestatis Regni Poloniae, & Magni Ducatus Lituaniae dedimus. Datum in castris nostris ad Plescouiam, Anno Domini 1581. mensis Nouembris die XXX. Regni vero nostri anno Sexto.

Quae omnia cum essent perlecta, Legati Regij acrius urgebant, ut Mosci pleniora mandata depromerent, ac scirent, sese super fundamento tam infirmo reliquam tractationem non extructuros: atq; ad id Instructionis suae caput ea de re adhuc perlegerunt. Mosci autem excusare se, quod is Magnorum Moscouiae Ducum sribendarum Plenipotentiarum

Acta in conueutu Legatorum

mos semper fuerit: quodq̃ litteris Magni Ducis ad Regem, & ad Antonium Posseuinum scriptis satis intelligi poterat, sibi plenam potestatem ad omnia cunficienda tributa fuisse. Addidēre, cūm res ipsæ, de quibus esset agendum, statim essent ad effectum adducendæ, frustra Regios de plenipotentiaë verbis queri, quam re ipsa, & factō ipsi Mosci essent præstituri.

Cūm lites ex litibus sererentur, nec præsens aliquod remedium cerneretur, Antonius Posseuinus Regios monuit, vt ea de re protestationem facerent; sic enim se eam esse admissurum. Deinde vt in diem sequentem quæstio illa sic differretur, vt tamen nocte ea, quæ primæ diei Sessionem consequebatur, vtriq̃ Legati suarum Plenipotentiarum exempla confestim ad se mitterent; se Deo re commendanda, Moscis priuatim alloquendis, si quam alteram Plenipotentiam haberent, examinandisq̃ ipsarum Plenipotentiarum exemplis impensurū. Quod cūm factum esset, neq̃ Mosci aliam haberent Plenipotentiam, die sequenti Legatis vtrisq̃ sic locutus est.

DIE XIII. DECEMBRIS

Secunda Legatorum sessio.

Quandoquidem Mosci Legati nullam se aliam habere Plenipotentiam dicunt, nec credendum sit, Magnum Ducem non agere sincerè, quippe qui sciat fore, ut uniuersus hic tractationis contextus Deo, ac Christianis omnibus innotescat: dicat, nū iurabūt, scire sese alias Plenipotētiarū formulas hisce de rebus à Magnis Moscouiæ Ducibus scribi solitas esse. Cūq̃ ab extremo, qui erat Zacharias Vicenotarius, fuisset interrogationem orsus, se ille iuraturum respondit; qui cū Acta Mosci Secretariæ ad centum annos legisset, nunquam se alias formulas legisse dixit. Quod cū postea singillatim reliqui assererent, adiecit Romanus Basilij, se ante XX. annos ad Sigismundum Augustum Regem Internuncium venisse, pacemq̃ quinquennij deinde (eiusmodi

Acta in conuentu Legatorum

litteris patentibus à Mosco Magnis Legatis traditis) fuisse consecutam. Quærenti autem Antonio de Michaële Haraburda , num aliquam earum formularum , vel litterarum unquam vidisset (expediuisse enim, ut eiusmodi aliquid Magni Ducatus Lituaniæ Secretarius secum attulisset) cùm Haraburda respondisset, nunquam talibus tractationibus , qualis erat hæc , se interfuisse , nec proinde Plenipotentias vidisset: interrogauit Regios Antonius, numquid aliud vellent dicere, antequam, ipse, quid sentiret, exponeret. Perstare se quidem in incepto dixerunt, sed auctoritate Pontificis Max. moueri, ut & tractationem inchoarent, ac verò protestarentur , se prius hinc non esse discessuros, quàm res ipsæ, quas Mosci essent præstituri, efficerentur. Antonius autem, Cùm, inquit, nihil alterutri parti ex hac tractatione pereat, quæ si in rem conferatur, maxima bona paritura sit ; sin dolo malo fiat, in eos perpetuo cum dedecore sit casura , qui erunt in noxa ; ac proinde alterutrius Principis sincerio rem agendi rationem maximè sit roboratura , ad rem ipsam iudico esse veniendum, sic, ne ipsa actio iuri alicuius Regiorum Lega-

torum (quod ad Plenipotentiam attinet) possit esse damno. Interea verò Legati Mosci sciant à Christianis alijs Principibus nullas eiusmodi formulas Plenipotentiarum solitas esse cōscribi. Tūm conuersus ad Legatos Regios, cū eos admonuisset, vt cogitarent, num cū in Iamo Zapolsciæ pacis ista tractatio haud fiebat, præbitura fuisset alicuius turbationis materiam; alterq; ex Legatis Albertus Radiuilius respondiſſet, nihil inde oriri posse quæstiones, quin & eodem in pago Iamo pacem posse confici, aut promulgari dixisset, perrexit Antonius: Quando ad victores pertinet legem victis imponere, poterunt Regij Legati conditiones pacis, quam Mosci iam tertio per tres Legationes petierunt, primò proponere. Ad ea Palatinus Braslauenſis (gratius actis Summo Pontifici, atq; Antonio, quem eius Sanctitas miserat, quòd laborem hunc pacificandi veri- usq; Principis tam paternum suscepisset (Li- uoniam totam, eam scilicet, quæ in manu esset Mosci, disertè, & grauitè petijt, quæ nisi concederetur, neutiquam se progressuros, nec adeò reliquæ tractationi interfuturos.

Cū Mosci nimium hoc esse dicerent, mul-

Acta in contentu Legatorum

taq̃ interférerent, quibus Regijs persuaderent, ne sanguis funderetur, & fieret æqualitas, si vellent, vt vera pax, fraternitasq̃ consequeretur; ad earum autem Liuoniæ Arcium numerum, quas per Antonium Posseuinum se traditurum Magnus Dux tres ante menses promiserat, Gouiam addidissent; ad eaq̃ omnia rursus Palatinus commodè respondisset: Legati Mosci vrserunt, vt Regij item dicerent, ecquid sese Magno Duci daturos haberent in mandatis. Moscum enim petere Plescouienses Arces, ac reliquas, quæ superioribus annis à Stephano Rege fuerant captæ, Lucum, Velisiam, Sauolociam, Neueliã, Chelmam, & si quæ essent eiusmodi aliæ.

Regij se multum dare dixerunt, qui certam spem Plescouiæ, ac Nouogardiæ potiundæ essent relicturi: qui 40. milliaria ditionis Mosci, quam hoc anno occupassent, in ditionem Magni Moscouiæ Ducis redire permetterent: qui victorem essent exercitum deducturi: qui tot sumptus fecissent, cùm Moscus, quæ per suos Legatos Vilnæ promississet, non præstiterit, ac tamen ipsi Quattuor arces Plescouienses se Mosco restituturos pollicerentur.

Contrà

Contrà Mosci, nisi de reliquis arcibus in Liuania Mosco relinquendis agatur, nihil effici posse: tot Liuanie arces non parum constitisse Magno Duci, ut gratis eas dedat: Plesco- uiam ita esse munitam, uti Regij erant experti, qui si arces illas alias expugnassent, istam nondum cepisse, nec adeò posthac (ut neq; ali- as) expugnatu-ros. Quæ cum varijs colloquijs totam penè diem usq; ad noctem adduxissent, instarent autem Regij, ut Antonius illos prorsus in castra, vel ad Regem vellet dimittere, postquam Mosci de Liuania tradenda nihil certi aperirent: id verò quoq; studio Regij facerent, ut negotium citius conficeretur, se quidem (ait Antonius) illos nocte dimittere, verum ita, ut omninò postridiè manè redirent, quemadmodum factum est.

DIEI XV. DECEMBRIS

fessio Legatorum tertia.

Um Regij Legati ex eo Zapolsciæ pago aduenissent, in quo duobus circiter Leucis à Chiueroua Horca commorabantur, Mosci item statim, quia in Chiueroua manebant,

Acta in conuentu Legatorum

adfuissent, tota penè dies tribus capitibus rerum agitandis insumpta est. Proposuerunt non sine querela Regij, quòd Mosci tempus eximerent, ne Liuoniam totam traderent. Adiecerunt petere se, vt Magnus Dux titulo, iureq; Liuoniæ cederet: deniq; vt Sueciæ Rex inter pacis condiciones adnumeraretur. Tùm dixerunt, se prætereà, quæ de Plescouiensibus arcibus, Mosciq; ditione hoc anno occupata promississent, Chelmam item arcem, superiore anno captam, reddituros, satis autem multum hoc esse, cùm Regi Poloniæ plures Liuoniæ arces, quas alij cepissent, ista Magni Ducis cunctatione, decessissent. Ceterùm habere se in mandatis à Rege, vt quàm citissimè tractationem istam absoluant: se Antonio Posseuino protestari, diuturniores moras pati non posse, quibus etiam omninò ultra triduum, vel quadriduum eo in loco non sit commorandum.

Ad ea Legati Magni Ducis cùm pleraq; respondissent, quæ superioribus diebus de æquitate seruanda, de elatione animi vitanda, deq; sanguinis effusione declinanda dixissent, quodque Regij visuri deniq; essent, super quos tantus sanguis esset casurus. De Sueciæ autem Re-

ge se nihil habere in mandatis, quod agerent; eum, si velit ad Magnum Ducem mittere de pace Legatos, non frustra missurum. Haraburda autem, qui una cum Hornostajo quondam in Legatione ad Magnum Ducem iuerat, cum nil præter illa, quæ habuisset in mandatis egisset; cogitandum esse sibi quoque Magni Ducis Legatis, intra fines muneris sibi præscripti manendum, Liuoniæ igitur arces Regijs promiserunt, Pernauiam, Paidanum, Korstinum, Huntetz, kurslouum, Porcholiam.

Sed cum Regij totius Liuoniæ restitutionem, tituliq; & iuris ipsius cessionem iterum vrgerent, Antonius Posseuinus, qui antea nouerat, Legatis Regijs eam non fuisse plenissimam facultatem traditam, de arcibus à Rege captis restituendis, quæ videbatur fuisse peropportuna, quamq; Antonius, antequam à castris discederet, à Rege petierat, utrisq; autem Legatis de Sueciæ Rege, ac de iuris et tituli Liuoniæ cessione, suæ essent rationes, precatus Legatos per Christi sanguinem, p q id, quod erga Sanctam Apostolicam Sedem obsequium ostendebat, ut in tanta re nihil præcipitis deliberationis adhiberetur: petijt, num tantisper ijs de rebus sibi cogitare

lice-

Acta in conuentu Legatorum

liceret, dum ad rem aptius, atq; ad pacis solidioris compositionem expeditius posset respondere. Cui cum annuissent, tum ille, crastina dies Sessione vacabit. De Liuania vero tota reddenda, cum Magni Ducis Legati iam sex alias arces obtulerint, dicant autem Regij, nil se aliud dicturos, nisi arces reliquas tradant; cumq; utriq; non satis se aperiant: suas excutiant Instructiones, & videant, quid, & quantum possint prestare, ut ad sequentem sessionem parati, ac sine ulla tergiuersatione ab eo, quod æquissimum est, accedant.

Discedentibus Regijs, cum Magni Ducis Legati ad multam noctem (quod sæpe faciebant) apud Antonium mansissent, deq; Liuania quid in mandatis haberent, liquidius, ac fidenter ei roganti (quantum ad pacem citius faciendam expediret) aperuissent, data ei facultate, ut ad Ioannem Zamoscium Regni Poloniae supremum Cancellarium, & generalem Capitaneum de tota re citatis equis perscriberet, cui integerrimam rei conficiendæ potestatem Rex tradidisset, missæ eadem nocte litteræ sunt in castra: ad quas cum tardiùs responsum peruenisset (quatrimum enim effluxit)

multum

multum fuit Antonio, quod ageret in eximenda Moscis suspitione de Regijs, hisq; vix excusandis, quòd qui scripto plenissimam se potestatem ad omnia habere dixissent, inde plenior Moscorum esse illa videretur, quæ paucioribus verbis esset compræhensa, Biduo itaq; dilato, cùm Regios monuisset Antonius, vt colloquio interessent, in quo saltem de Rege Sueciæ agi posset, die 14. omnes apud eundem de more conuenerunt.

DIEI XVIII. DECEMBRIS Sessio quarta.

Antonius Posseuinus, cui à Legatis ad cogitandum delata res erat, fateri se inquit, maioris id esse momenti, quàm fortasse putaretur, quòd de Sueciæ Rege, deq; cessione tituli, iurisq; Liuoniæ petebatur à Regijs. Et à Põtifice quidem Max. se habuisse in mandatis, vt ea de re Sueciæ Regis, tanquam Sanctæ Sedis amici, ageret: quod quidem Stariciæ cum Magno Duce tam eius

Acta in conuentu Legatorum

*S. tis, quàm Stephani Regis nomine quin-
quies diligenter egisset, nec Magno Duci di-
splicuisse, vt in Sueciam (quemadmodùm fe-
cerat) litteras de tota re mitteret. Nunc vide-
ri sibi Stephanum Regem nulla ratione posse
istud officium pro affine, ac fratre suo desere-
re, cum etiam occasionibus futuri belli præci-
dendis, valde id esset commodaturum. Proin-
de si quid Magni Ducis Legati haberent, quod
responderent, se, priusquam aliud aliquid di-
ceret, libenter auditurum.*

*Mosci responderunt, se nihil (vt dixerant)
à Magno Duce ea de re in mandatis habuisse,
id autem per Legatos Suecos agi posse: quære-
re verò se de Regijs, num haberent à Sueciæ
Rege Plenipotentiam vllam. Quòd cum negas-
sent, Quid (aiunt) igitur vultis agi de negocio
hoc, in quo etiamsi nobis aliquid agere licuis-
set, nihil tamen solidi confici posset, præser-
tim quòd & alia inter nostrum Magnum Do-
minum, ac Sueciæ Regem controuertuntur?
Nam præter Liuoniæ arces, Coreliamq;, &
Iuanohorod, Iamam, ac forsan alia, hoc bien-
nio occupauit. Tùm Antonius Regionum er-
ga Sueciæ Regem studio commendato, Mosco-*

rum

rum item responso audito, cui non facile poterant Regij respondere, id vnum restare dixit, ut tempus saltem intercederet, quo inter Sueciae Regem, & Magnum Ducem per Legatos (si ij noluisſent) inuicem agi de tota re poſſet. Cum verò Mosci ad ea nihil reſpondiſſent, quippe quibus neq; hoc fuiſſet à Magno Duce mandatum, ad alia ut progreſſus fieret (ijs modò negocijs omiſſis) vnanimes omnes Legati conſenſerunt. Atq; eò magis Regij, quòd in mandatis habuerant, ne ſi Suecus excluderetur, propterea à pace facienda deſiſterent. Cum verò de titulo, & iure Liuaniae tradendo, Mosci Legati dicerent, ſe nihil prorsus habere, quod agerent; nec videri æquum, ut ex Liuania prorsus eorum Princeps eijceretur; nec dum verò è caſtris adueniſſent à Zamoſcio litteræ, quas Antonius, Legatiq; Regij expectabant, ut de primario negotio aliquid ſtatuerent, finis ei Seſſioni impoſitus eſt.

DIEI XX. DECEMBRIS V. Seſſio.

Cum

Cum post superiorem Sessionem, Stanislaum Zolkeuii Palatini Belzensis filium, et consanguineum suum Zamoscius ad Antonium cum litteris credititijs misisset, p^{ro} eundem significasset, ob bonum pacis posse Magni Ducis Legatis tradi Nouogardiam Liuonicam, duasq^{ue} alias Liuoniae arces, quibus versus Naruam, & mare Moscis liber aditus pateret, dum arces à Rege captas, Velicolucum, Zauolociam, Neuelam, Velisiam in Regis potestate sinerent. Quin item Velicolucum restitui posse (nisi omnino secus fieri pax posset) dum tamen nihil in Liuonia daretur Moscis sperare enim se, quamuis ea de re mandatum à Rege non haberet, Ordinibus tamen, ac Regi id omne probatum iri. Antonius nouo hoc consilio non mediocriter sollicitus fuit, tum quia Zamoscius chirographum nullum miserat, quo chirographo (cum ferè ad Antonij fidem, atq^{ue} iudicium, ut dicebat Zolkeuius, ea vel arcium in Liuonia traditio, vel restitutio Velicoluci referretur) aut ritè in rem conferri negocium pos-

set, vel

set, vel si Regno Poloniae aliquando istius rei reddenda ratio fuisset, id liquidò fieri posset. Quòd si postea id consiliū aut mutatum (quod non semel alijs in rebus Antonius erat expertus) aut à Regijs Legatis fuisset non leues ob causas impeditum (neque enim sibi quicquam à Rege ea de re præscriptum esse dicebant) Antonius inani promisso lactasse, aut adeò decipisse Magni Ducis Legatos videretur; quod quidē Diuino in Moscouia cultui promouendo admodum esset incommodaturum. Accedebat iterata sæpissimè à Rege petitio vniuersæ Liuania, cuius ne spithama quidem cedere posset, licet vellet. Ad quod Decreto ordinum Regni, & iureiurando Regem teneri, cum alias, tum disertissimè à Regijs Legatis identidem dictum fuit.

Ac Antonius quidem à Rege, Zamoscioq; paucos ante dies per litteras petierat, num si tota Liuania Moscus cedere nollit, sibi in Moscouiam redituro procurandum esset, vt Magni Ducis Legati Varsauiam ad futura Martij mensis Comitia venirent: sic enim rectius ab Ordinibus Regni aut ei Decreto posse derogari (quatenus Liuania nonnihil Magno Duci con-

Acta inconuentu Legatorum

cederetur) aut si è Repub. iudicaretur , vt in belli continuandi proposito perstaretur , tùm Legati Mosci , consensum Regni ipsis oculis cernentes , faciliùs ad propositas pacis conditiones descenderent ; hyeme interim bellici negotij inchoati persecutionem haud eximente. Verùm Zamoscius litteras idibus Decembris datas, & eâdem ipsa die per alterum tabellarium redditas , qua idem Zolkeuius cum breuius illis alteris creditiis venerat è castris, Antonio scripsit, nihil opus esse, vt de mutando Decreto ageretur. Stare enim Regis , & Ordinum sententiam : si nolit Moscus assentiri toti Liuoniæ tradendæ, rem armis esse decernendam. Itaq; tota re cum Legatis Regijs communicata, hi iudicârunt , à se de Liuoniæ arcibus nihil agi, atq; adeò omninò proponi debere: Legatos enim Mosci, quibus satis erat persuasum , Stephanum Regem integram Liuoniam velle , quiq; iam non minima præbuerant argumenta eius restituendæ, in spem venturos , alia quoq; Magno Duci à Stephano Rege relictum iri, resq; Regias proinde peiore esse in statu, quàm antea. Vnde pacis cõpositio extrahi posset; præterquàm quòd, cùm eas arces voce tan-

tum Zolkeuij Zamoscius offerret, tutum Regijs non esset, ut eas nomine Regis Mosco pollicerentur. Itaq; cum Zamoscio rescribendum esse existimassent, Antonius quoq; sequentes litteras ad eum misit; multa, quæ maxime ad celerem, & honorificam pacis confectionem spectabant, si ad rem, non amissa tanta occasione, veniretur, per eundem Zolkeuium significans, quæ litteris non erant committenda. Sic igitur Sessionis illius pars priuatæ huic tractationi, antequàm Legati Mosci aduocarentur, extracta est.

EPISTOLA IO. ZAMOSCII, supremi Cancellarij Regni Poloniæ, & generalis Capitanei, ad Antonium Posseuinum.

QUæ D. Vestra de eruptione Moscorum, deq; illorū castigatione scripsi, vera sūt. Quæ verò de indicio Petri Koltowski verè scripta significantur, vera ut sint, magis opto,

Acta in conuentu Legatorum

quàm arbitror. Nam nisi pax coibit, hostem ego quæram, nisi me ipse quæsiuerit. Sed hæc satis. Litteras D. Vestrae summa celeritate mitto ad Regiam Maiestatem. Frustra tamen, ut ego iudico, de cedendo aliqua Liuoniae parte in Comitibus deliberaretur. Nemo enim patriæ benè in futurum prospiciens, vel in Conuentu etiam ipso Regni, de ea decedere suadebit; re iam ad extremum adducta, ut aut nobiscum hostis pugnare necesse habeat, aut de hac vrbe periclitari, & vnà de tota Liuonia, occupante etiam illam altera ex parte Sueco, Album lapidem oppugnante; premente Pernauiam & Felinum; ita ut vix illa iam Moscui non amiserit, sed de Derpato saltem laborare videatur. Ordines verò quid? Vel ad educendum in posterum militem plus sumptuum impenderent, quàm in hunc deductum iam, & in supplementum inde vel ad Augusti. At quæ interim tentari possunt? Hostis verò instructus omni apparatu ex cōmercij marinis, quàm erit postea potentior? Audio istos bonos Legatos Moscorum cunctari. Si expectant nouam informationem, iam illam habebunt per tabellarium hunc, quem eò iussi deduci. Quàm

grauiter

grauitè verò rem gerentem? Cùm diceret ire
 se Porchouiam, & inde Zapolsciam cum lit-
 teris ad D. Vestram, iam tamen tandem ver-
 sus Plescouiam, deflectens de itinere Porcho-
 uensi, cùm ductores Nouogardia haberet, pro-
 cefferat, vt octo saltem milliaribus à Plesco-
 uia abesset, noctuq, non die, iter faceret, &
 cùm in nostros incidisset, & in viam Porcho-
 uensem reduceretur, vnum ex suis, dato illi e-
 quo, sub cuius sella ad Legatos à Principe in-
 sutas litteras habebat, fugere iusserit, inde eti-
 am alios tres comites contra fidem datam fu-
 gere iusserit. Hæc certè inquirenda & dijudi-
 canda diligenter erant prius, quàm pro nun-
 cio, non pro perduelle haberetur. Veruntamen
 apud me vel vmbra iuris gentium plus valuit.
 Itaq, vel adhibitis ductoribus, à me ad locum
 conuentus mittitur, Ex nouis istis litteris, quas
 affert, & præsertim tam diligenter occulta-
 tis, credo quòd ad exitum quemuis isti tracta-
 tus faciliùs deducuntur. Apollonius iam fœ-
 liciolem quàm nos vitam viuit. Scribam Rus-
 sicum vnum tantum in castris habeo. Com-
 mendo me fauori D. Vestrae. Datum ex ca-
 stris ad Plescouiam, die xiii. Decembris. Anno
 Domini, 1581.

ALIA EPISTOLA ZAMOSCIIJ supremi Cancellarij Regni Poloniæ, & generalis Capitanei ad Antonium Posseuinum.

Mitto ad D. Vestram consanguineum meum D. Stanislau Zolkiewski, Palatini Belsensis filium. Ex eo D. Vestra de eo, quod à me scire vult, cognoscet. Ei verò non solum dicenti fidem adhibere debet, sed etiam si quæ cum illo communicabit, prorsus tacita fore pro certo confidat. Hoc illi ita prorsus futurum esse spondeo. Commendo me D. Vestræ. Datum ex castris ad Plescouiam, die 17. Decembris. Anno 1581.

ANTONII POSSEVINI responsio ad eundem Io. Zamoscium.

Hic ipsa die binas à V. D. Mag.^{ca} litteras accepi, alteras ab eo, qui tabellarium ad me Magni Ducis adduxit, commoratu in itinere, seu alibi, integros Octo dies, alteras à D. Stanislao Zolkiewski consanguineo V. Mag.^{tia}, qui ea, quæ Legatis Regiis, ac mihi videntur expedire, fusiùs referet. Ad quæ si V. Mag.^{tia} scriptum, chirographo, signoq; suo obsignatum, nobis miserit, progrediemur in incepto, non sine spe perhonorificæ pacis. Sin minùs, in optimam partem accipiet, quicquid erit deliberandum à nobis, cum etiam nobis ratio reddenda sit actionum nostrarum Reipub. isti, Pontifici Max. Magno ipsi Moscouiæ Duci, ceterisq; forsàn Principibus: ne quid dicam de nostro ordine, cuius tot certè pignora, & obsides habet Polonia, ut etiam ijs, eorumq; bono nomini maximè consulendum sit.

Porro scio V. Mag.^{tiam}, pro sua perspicaci prudentia, optimè iam intellexisse, quanto opere expediebat, ut quàm instructionem manu

Acta in conuentu Legatorum

sua scriptam Legatis Rex pollicitus fuerat, ea
ut ipsis traderetur; sic verò reliqua discuterentur,
ut hoc rigidissimo tempore tanti boni confectio
nulla cunctatione interturbaretur. Meam
fidem probari V. Mag.^{tiæ} sic gaudeo, ut
sperem, nunquam illi iure improbatum iri. IESVS
dexteram, & cor V. M. Illustrissimæ
coelesti præsidio muniat. Ex Kiueroua Herca,
die XX. Decembris, nocte. 1581.

Porro euocati ad conuentum Mosci, grauissimè
conquesti sunt (id quod sæpè alijs quoq;
in rebus fecerant) quòd in ipsa pacis tractatione
tanquam captiui tenerentur; sanguis passim
funderetur; sibi bona, hominesq; raperentur:
quodq; Magni Ducis tabellarius, qui litteras
ad Antonium, & ad eos attulisset, in castra
ductus; eius verò comites passim interfecti;
itineris autem ductoris eorum, rustici cuiusdam,
lateribus (ut solent) faces ad confessionem
extorquendam admotæ fuissent: deinde,
cùm e castris huc ad Antonium recta à Zamoscio
missus & scriberetur, & diceretur, triduum
tamen apud Præfectum equitum Zebriouium
valde nobilem, ac probum, & fortem Polonum,
mandato Legatorum Regionum,

fuisse

fuisse detentum: deniq; post tot dies, litteras Magni Ducis vix redditas esse. Itaq; cum nunquam se ad conuentum ex Moscouia venturos fuisse dicerent, nisi Pontificis Max. eiusq;, quem miserat, Antonij fidei Magnus Dux credidisset, cupere se aiebant potius discedere, quàm ista indignitate, hostilibusq; modis rem ampliùs agere. Cùm autem Regij rem excusare, rationesq; eas afferre incepissent, quas Zamoscius ad Antonium scripserat: Antonius, qui & tabellarium priùs interrogasset, & octiduum in itinere detentum (caussa nescitur) cognouisset; videret autem, ex dilatione reddendarum litterarum, cùm vel Rex, vel Moscus aliquid essent scripturi, magnum negotio conficiendo incommodum posse creari; se iam, inquit, Legatos vtrosq; non tantùm ob Pontificis Max. auctoritatem (cui quicquid se deferre sæpiùs dicebant, id quidem Deo acceptũ esse, à quo eam auctoritatem accepisset) verùm in primis ob Christi sanguinem obnixè rogare, ne varijs euentibus, quos subinde Sathanas esset excitaturus, rem ipsam expositam desererent; quæ quanto magis protraheretur, tanto plus Christiani sanguinis effunderetur:

Acta in conuentu Legatorum

porro, in se ipsum totum id, quod acciderat (si quid eiusmodi fuisset, quale Mosci dicebant) sic suscipere, ut vel cum Rege, vel cum Magno Duce debitum omne officium, si necesse fuisset, in tempore esset præstiturus.

Tum pacatioribus animis ad rem ventum est, cuius ea summa fuit, Legatos Regios unica, & extrema propositione (ut Mosci cognoscerent, quantopere à fundendo sanguine Rex abhorreret) è quattuor arcibus, quæ superiore biennio de Mosco fuerant captæ, vnâ adhuc, quam iudicasset Antonius, sese tradituros; dum illi tota Liunia cederent, Sebiesumq; arcem, Polociæ propinquam, traderent. Cui de Sebieso petitioni cum se Mosci nõ assensuros dicerent, quòd arx ea non spectaret ad Liuniam: cumq; omnes arces à Rege captas repeterent, ac se quidem etiam vnâ aliam Liuniæ arcem addituros dicerent, quæ Laïs vocaretur: Regij eam in manibus Sueci esse asserentes, ne verbo quidem addito, surgentes discesserunt, eiusq; diei Sessio soluta est.

DIEI XXII. DECEM-
bris, Sessio VI.

*Cum eiusdem generis pleraq;
fuisſent dicta, quæ ſuperio-
ribus diebus Legati inuicem
obiecerant; nec ſemel Mosci
Liunioniam non à Regibus Po-
loniæ, ſed ab Episcopis, &
ordine Teutonico cepiſſe eorum Principem, di-
xiſſent: Regij verò (quod & Mosci faciebant)
ipſam ob Sedis Apoſtolicæ, Pötificis q̃ Max.
reuerentiã, iam multis rebus ceſſiſſe dicerent;
Antonij iudicio ſeſtatuſ, vt vna è duabus
arcibus Velicoluco, & Sauolocia, adhuc Ma-
gno Duci redderetur, ſuperuenit Petronius no-
bilis Polonus, miſſus à Zamoscio ex caſtris, hi-
ſce cum litteris, quas Antonio ſcribebat.*

IO. ZAMOSCIVS CAN-
cellarius Regni, & Capitaneus
generalis Antonio Poſ-
ſeuino.

Acta in conuentu Legatorum

E T si iam antea miserim ad D. Vestram Zolkeuium, per quem illi aperui, quid id sit, quod in Liuania concedi possit Mosco, & quibus modis concedi possit: tamen postea venit mihi in mentem scripto comprehensum D. Vestrae mittere, quemadmodum mitto. Reliqua D. Vestra cum ex eodem Zolkeuio, tum vero in primis ex Dominis Legatis cognoscet. Bene valeat D. Vestra. Datum ex castris ad Plescouiam, die 19. Decembris. Anno Domini. 1581.

Conditiones primæ.

S I maneat penes Regiam Maiestatem Velicolucum cum arcibus Zauolocia, Neuelas siq; Sebiesum Regi à Mosco traditum fuerit, Velisium item penes Regiam Maiestatem relatum fuerit, de quo nunc moueri quæstio à Legatis Mosci non debet, cum in antecedentibus tractatibus non repetitum fuerit, siq; eius rei concludendæ statim, non mittendo pro alia informatione ad Principem suum (atq; hoc propterea, ne interim Pernauia pereat, quod D.

Vestra

*Vestrae saltem scriptum velim) Legati Mosco-
uitici facultatem habuerint, audebo illi conce-
dere in Liuania arces Nouogrodecam Liuoni-
cam, Serenescum, atq; etiam arcem Laïs cum ar-
cibus Ostroro, Chelm, Crasnohorodek, Voro-
netz, Vielia.*

Conditiones secundæ, & vltimæ.

S*I non habuerint facultatem Moscorum Le-
gati, statim (non mittendo pro alia instru-
ctione ad Principem suum) acceptis arcibus
Nouogrodeco Liuonica, Serenescum, & Laïs, ce-
dere Regiæ Maiestati Lucum, Zauolociam,
Neuelam, Velisium; dare Sebiesum, vel sal-
tem demoliri: neq; etiam à Reg. M. te illis per
me concedi possunt Arces, Nouogrodeca Liuo-
nica, Laïs, & Serenescum; sed retenta tota
Liuania pro Regiæ Maiestate, & tradito, vel
demolito Sebieso, retentisq; Zauolocia, Ne-
uela, & Velisia (id quod Reg. Maiestas D.
Vestrae, & mihi crediderat) adijciat Mosco
Velicolucum ad Arces Chelmam, Ostrouiam,
Crasnohorodkum, Voronecium, Vieliam, vt*

hæ ar-

Acta in conuentu Legatorum

hæ arces cum Velicoluco ipsi reddantur, reienta pro parte Regis omni Liuania cum Nouogrodek, Sereneskac Laïs, & supra, scriptis arcibus, Zauolocia, Neucla, Velisio, traditoq; vel demolito Sebiesso.

Quæ conditiones, quoniam Antonio non reddebantur à Legatis Regijs, videbat ille sibi dari tempus, quo de ipsa restitutione Velicoluci, & Sauolocia cogitaret; ij verò paratiores ad conuentum postridie redirent, perlectis ijs litteris, quas ad eos idē scripserat Zamoscius.

DIE XXIII. DECEMBRIS, Selsio VII.

*R*editis Antonio conditionibus de pace à Legatis, etsi postea neq; ad respondendū Zamoscio videbat sibi spacium dari, quod Petrouij discessum ipso in momento temporis, quo conditiones tradiderant, urgebant; tūc ne dies illa frustra efflueret, actum est cum Moscis, num Sebiessi (quæ in agro Polo-

censi

censi arx est) restituendi, nummūe permutandi cum arcibus quibusdam Liuonicis, quas Regis nomine Zamoscius offerebat, potestatem haberent. At illi, cum quod ad Sebiesum pertinet, dicerent, deniq; illam se combusturos, si Stephanus Rex Drissam combureret, reliquas verò à Rege captas arces non posse non haberi: ab Antonio (comprobantibus Regijs, nec improbantibus Moscis) dicta sententia est, ut Velicolucum Magno Duci redderetur, si tota ille Liuonia cederet, Sauolocia verò Regi relinqueretur. Nec penè aliud quidquam ea in sessione actum est, nisi quòd ex tribus arcibus, quas in Liuonia Regij offerebant, Serenescum dicebant esse in manu Sueci, & Michael Haraburda Moscis ostendit, quanta ex Liuonia, qua cessuri essent, commoda ad Magnum Ducem essent peruentura, si pax componeretur.

Eadem die, cum Mosci priuatim se contentos esse Nouogardia Liuonica, & Kerepecio. si reliquæ tres arces Sauolocia, Neuelia, Velisium sibi traderentur; ac deniq; iisdem, si tantum Nouogardia, & Kerepecium Magno Duci relinqueretur: venit alter à Cancellario Za-

Acta in conueutu Legatorum

*moscio cum litteris, ac tertijs conditionibus,
quarum exemplum hoc est.*

IO. ZAMOSCIVS AN- tonio Posseuino.

DE ijs rebus, de quibus ad me retulit D.
Vestra per Dominum Zolkiewski, scri-
psi D. D. Legatis, ut cum D. V. vestra communi-
cent. Difficultatum, quæ de ijs intercesserunt,
explicatio tanto magis impedita est, quod qua-
rundam earum Moscius in prioribus tractatio-
nibus (ut Velisij) nullam mentionem fecisset.
Sed hæc plenius D. V. ex D. D. Legatis intel-
ligat, quibus etiam Chirographa mea, ut volu-
erunt, misi de ijs, quæ concedenda putavi, Com-
mendo me amori D. V. Datum ex Castris ad
Plescouiam, die 22. mensis Decembris. 1581.

Conditiones postremæ.

AD extremum audebo & hoc, propter bo-
num pacis, & ne labor D. V. præsertim
cum nomine summi Pontificis susceptus sit, in

ipritum

irritum cadat, non dando arces Nouohorodek
 Liuonicam, Laïs, Serenescum; sed his, & tota
 Liuania retenta pro Regia Maestate, reten-
 toq; Velisio, dato Regi, vel de molito Sebiesso,
 concedendo Velicolucum, Zauolociam, Neue-
 lum, Chelmam, Ostrouium, Voronecium, Kras-
 nohorodum, Vieliam, Principi Moscorum.

Quæ conditiones nisi accipiuntur, iam li-
 quebit, Deum nobis nolle pacem hoc tempore
 concedere. Etenim quod amplius facere vale-
 am, vel audeam, nihil prorsus (testor Deum)
 habeo. Nec verò tam D. Vestræ causa, de cu-
 ius optimo studio, et sinceritate & Regia Ma-
 iestas, & ego, optimè persuasi sumus, quàm
 ut conscientia mea, pro debito meo erga Reg.
 Maestatem, & patriam satisfaciam; obtestor
 D. V. per Deum viuum, perq; filium eius I.E-
 SV M, cuius D. V. tremenda mysteria tra-
 ctat, ac nomen gerit, ut ad nullas conditiones
 grauiores, quæ illi conceduntur, descendat, si
 leuioribus rem euincere poterit.

Quæ cum essent perlectæ, re tota cum Re-
 gijs communita, iudicatum est, ut quando
 Mosci tota Liuania promittebāt sese cessuros,
 eadem postremæ conditiones haud simul pro-

T

poneren-

Acta in conuentu Legatorum

ponerentur. Itaq; varijs de causis, in diem
Natiuitatis Domini sanctissimam, Sessio dila-
ta est.

DIE XXV. DECEM- cembris, Sessio VIII.

Cum Antonio Mosci priua-
tim scripto schedulam de-
disset, qua vna Nouogar-
dia in Liuania, à Rege Ma-
gno Duci, & vna Velisio à
Magno Duce Regi relinque-
da, se fore contentos affirmabant, Regij Rzo-
uam vberem agrum, ad Sauolociam quondam
spectantem, se Moscis datueros adhuc ultra Ve-
licolucum dixerunt. Quam cum Mosci re-
spondissent ad Sauolociam attinere, deniq;
Regij Antonio integrum relinquerent, vtram e-
duabus arcibus Neuelia, & Sauolocia, Moscis
reddere voluisset: ei rei consultandæ cum Mo-
scis, (quando Regiorum quoq; rationes audire-
rat) noctis spacio petito, Sessio dimissa est.
Porro eadem nocte insequenti, cum Moscouia

super-

superuenisset à Magno Duce, maximis itineribus, tabellarius, cum responso ad litteras, quas Antonius ad eum è Biscouicio paucos ante dies scripserat; Mosci item Legati alias accepissent: eorum rogatu à Regijs Antonius obtinuit, ut insequens dies vacaret: qua tamen & cum Moscis accuratissimè actum est, si qua iniri ratio posset, ut pax coiret; & eadem Mosci litteræ ad Regios missæ sunt ab Antonio, ne quid officij prætermitteret, quo utriq; parti satisfaceret. Sed cum Mosci Legatis Antonius dixisset, si ij à Principe suo metuerent, ne quid inconsultius agerent, si Neuelliam, & Velisiam Regi relinquerent, se caput ipsum omni periculo obiecturum coram Magno Duce, ne tanti boni confectio intermitteretur; ijq; sanctè iurarent, se id efficere non posse: adderent autem, si decem quisq; capita haberet, ea unicuiq; omnia sibi redituris amputatum iri à Mosco: propterea Antonius ad Zamoscium citatis equis tabellarium misit, qui nouissimas condiciones afferret; dieq; insequenti Legati Regij ex condicito redierunt.

Die XXVII. Sessio IX.

*Bi Antonius utrosq; Lega-
tos hortatus est, ut ea die,
quæ terminando conuentui
à Regijs præscripta erat,
pax fieret, omniaq; officia
ad id adhibita, fusiùs antea
Regijs exposuisset: Regij dixerunt, per stare
se in eo, quod propositum erat. Exercitum duo-
bus mensibus propè Plescouiam ab Antonio
fuisse retentum, spe pacis, quam offerebat:
nunc sese reuocari in castra; nec debere ultra
progredi, quibus esset ratio reddenda Regi,
et Reipub. cui iurauerant. Ad extremum, pro-
testari se coram ipso Antonio, quòd per se non
stetisset, quin pax coiret; petere deniq; ab il-
lo, ut Comitiorum tempore, quæ Varsauiae in
Martium mensem erant indicta, quo tempore
forsan ex Moscouia eò Antonius esset reditu-
rus, velit Reipub. ac Regno eorum fidem te-
stari. Itaq; se Moscis valedicere, ac dare dex-
teras, idem cum Antonio sequenti die saltem
per litteras facturos.*

Tum Mosci paucis (sed quæ altum dolo-
rem ostendebant) conuertere se ad Antonium,
dicereq. se ad mandatum ipsius Liuania cessis-
se: Michaellem Haraburdam intelligere nunc,
an vera ea fuissent, quæ dixisset initio, cum
ad Liuaniam tradendam illos hortaretur, in-
quiens, Ea trabe Liuania submota, complana-
tum iri viam ad reliqua omnia: sese quidem Li-
uania cedere, & fecisse, ac non loqui; Regi-
os autem loqui, & non facere: proinde se item
Deum testari, per se non stetisse, quin pax fi-
eret; viderent, super quos tantus sanguis esset
casurus. Deniq. ubi quædam Michael Ha-
raburda ijs respondisset, quæ antea quoq. fue-
rant dicta, Antonius sibi quidem esse dixit
optatissimum, ut pax fieret: verum cum neu-
tram partem cogere posset, ut fidei erga suos
Principes debitæ deessent, nunc quidem vide-
ri sibi, ut Sauolocia à Stephano Rege restitua-
tur, quandoquidem necdum sententiam de ea
pronunciasset: ceterum sperare se, aut eandem
pacem deniq. secururam, aut nisi sequeretur,
tempus nondum appetuisse, ut eadem essemus
digni. Quod si propter duas eiusmodi arces
neutri cedere vellent, viderent Regij, num de-

Acta in conuentu Legatorum

cem dierum interuallum Moscis possent concedere, ut à Magno Duce, sicut petebant, responsum ea de re acciperent. Quod cum se posse concedere Regij negassent, tum Mosci se Derpati restitutionem, & alia supra id, quod poterant, pollicitos fuisse dixerunt: dolere modò, quòd cum penè quadraginta arces reddendæ sint, ob duas tantùm, pacis vinculum esset dissoluendum. Regij verò, Quando, inquirunt, supra id, quod potuistis, promissistis; adhuc & hoc facite: vos de vna, nos de altera ex duabus, de quibus controuersia est, Antonij iudicio stemus: & vos magno Duci, nos Regi denig, ea re in nos suscepta, rationem reddamus. Hic cum Antonius obsecrasset Regios, ut Moscis ad deliberandum noctem eam adhuc concederent: Regij assenserunt, ea lege, ut dicerent, si ijs ab Antonio significatum fuisset ante diem, Moscos ei rei posse assentire, crastina die redituros; sin minùs, sese discessuros omninò.

Nocte insequenti cum se Mosci aperuissèt, se nulla ratione Velisio posse cedere, sed si Regij vellent, se reliqua omni Lihonia cessuros; tantùm Nouogardiam retinerent, & Regij Ve-

lisum,

lisium, dum ab utroque Principe responsum expectaretur, eaque res nec damno, nec fraudi alterutrius partis cederet: conuentus solutus est. Quae verò cum Legatis, & alijs Antonius praestitit, ut adhuc pacis tractatio staret, ea ex litteris scriptis ad Regios, atque ad Regem, intelligi possunt: quae quidem non minimi sunt momenti, ad totum rei statum cognoscendum.

DIE XXVIII. DECEMBRIS, Sessio X.

*V*n ea die Regij iam sese in viam daturus dixissent, & Mosci bis eius diei nocte superiore, cum lachrymis, diu apud Antonium fuissent, ut de Velisio, quid esset de liberandum, quærerent (si enim Regi relinqueretur, sibi ab suo Principe vitam ademptum iri: sin pax ob unam illam arcem haud componeretur, intelligere se, nouo bello repetito, maximam fore sanguinis effusionem) Antonius nullam sibi rationem superesse dixit, post tot

Acta in conueutu Legatorum

alias omnes tentatas, nisi ut ipse, quò Legatorum vitæ parceretur, unicuique illorum chirographum signo, quo utebatur, suo munitum traderet, quo fidem faceret, se illos ad eam deliberationem adegisse, ceterum se Mosco caput suum allaturum, ut faceret, quod vellet, si quid, ad noui belli continuationem præcidendam, audacius factum ab Antonio fuisse iudicasset. Porro nisi aliud consequi posset, se à Regijs tentaturum, ut Velisium solo æquaretur. Tum Mosci se, salutem suam, Velisium denique ita, ut saltem euerteretur, relinquere in manu Antonij dixerunt: tantum recordaretur, ut apud Magnum Ducem hæc res ne sibiipsis interitum afferret. Quæ cum acta essent, superuenire Legati Regis, abituri longius, & Antonio primum valedicturi, sed tota re audita, ipsi iam se Velisium tradere Antonio polliciti sunt, cui esset integrum eò imponere, qui ex eius comitatu erant, ut denique vel Regi relinqueretur, vel id fieret, quod iudicasset. Sibi autem non esse de vita dubitandum, si ea in re facerent, præter Regis mandatum: sed dignitatem suam in magno futuram discrimine, nisi ipse Antonius & Regi, atque in futuris Var. sauie Comitibus, in se hoc totum ad boni publici

compositionem suscepisse, publicè testaretur. Quod cum se facturum Antonius recepiſſet, inſtauratus eſt conuentus : ac cum Regi pete-
rent, vt Sebieſum Regi traderetur, Mosci
dixere, Velifium ſe integrũ reliſturos, ſi Se-
bieſum ſtet; ſi verò Derpatum Magno Duci,
reliſtũ fuiſſet, tũ eſſe contentos, vt Sebieſũ à
Magno Duce, Driſſa à Rege cõbureretur. Qua
de re cum magna eſſet altercatio, in poſterum
diẽ reieſta eſt, eo conſilio, à Regis tractatio,
vt interim per tabellarium à Zamoscio ex ca-
ſtris mentem Regis liquidius exquirerent.

Deinde, cum Regis quærentibus Mosci re-
ſpondiſſent, ſe pleniffimam poteſtatem habe-
re, arces Liuoniae tradendi, quæ quidem in ma-
nu Magni Ducis, non in manu Regis Sueciae
eſſent, adiecerunt Legati Regis: Quandoquidẽ
ſapiſſimè ſcriptum, & actum per Legatos,
& Internuncios, iteratumq; eſt, Stephanum
Regem totam Liuoniam petere, dicerent Lega-
ti Magni Ducis, num vellent titulo, iureq; ip-
ſius cedere omninò, necne : id niſi facerent, re-
liſtum iri ſcintillam ad nouum bellum excitan-
dum, cum quas arces Sueciae Rex cepiſſet, eas
vel pacatè ab ipſo, vt ab affine ſuo, Stephanus

Acta in conuentu Legatorum

esset obtenturus, vel deniq; alia ratione procuraturus. Ac nisi nunc Moscus iureiurando Liuania integra cessisset; easdemq; arces à Suecia Rege repetere bello vellet, liquere, ad arma inter Stephanum, & Moscum ventum iterum iri.

Quæ cum Antonius alijs rationibus comprobasset, ac dixisset, eos auidius, ac veriùs pacem expetituros, qui futuræ contentionis radices diligentius euellendas curarent: Mosci responderunt, sese in litteris de pace nomina omnium arcium scripturos, quæ sunt in manu Magni Ducis; earum ius possessionemq; Regi tradituros; rem totam iureiurando confirmaturos: desinerent autem Regij ea petere, quorum Mosci nullam haberent potestatem, nec possessionem retinerent: de Rege Sueciæ, ne verbum quidem inseri posse in litteris de pace conficiendis.

Ad ea Antonius, Si contingeret, inquit, ut eandem arcem Rex, Moscusue bello peteret, certè prouidendum est, (si de reliquis mutuo consensu à Legatis decerni queat) ne reliqua Liuania, quæ Regis erit, totumq; ipsum Polonia Regnum, Magnusq; Ducatus Lituaniæ,

Prussia

Prussia item propterea à Mosco inuadatur; sicuti item neq; Regi in Mosci ditionem erit propterea cum exercitu inuadendum.

Tùm Regij rogârunt Antonium, vt protestationem ea de re admitteret, ac chirographo, & signo suo obsignaret: quam cùm Antonius ita se admissurum respondisset, vt neq; ipsi Regi, nec Magno Duci, nec ulli omnino hominum præiudicaret, vel quidquam iuris adimeret; tùm adiecit, se illa cum protestatione sententiam laturum (id quod etiam eadem hora faciebat) vt ea iuris, tituliue protestatio alterutri iusta, vel sufficiens belli causa esse non posset: se quidem (quod etiam per Legatos effici poterat) cum utroq; Principe pacatè attentaturum, vt quàm minima ea de re contentionis, ac fortasse nulla, in posterum relinqueretur.

Regij verò cùm verbotenus per Michaellem Haraburdam protestationem pronunciaßent, postea, vt scripto constaret, ab Antonio petierunt: quæ cum Regijs tradenda nō videretur, nisi (quod etiam in castris Antonio dixerat Rex) Moscis integrum tantundem faciendi relinqueretur; disertè Regij Moscis adhuc pro-

testati

Acta in conuentu Legatorum

testati sunt, Regem eas omnino arces velle, quas Sueciæ Rex bello cepisset.

Ventum est postea ad arcium tormenta, quæ in Mosci manueſſent, vt cum quibus arces fuiſſent captæ, reſtituerentur; quod quidem antea Mosci Legatos alios, qui Vilnæ fuerant, Regij promiſiſſe dicebant. Ad quæ cum Mosci reſponderent, Aulicos Nouogardia ſeſe illicò euocatuſ; nec de tormentis, ſi Regij tantundem facerent, magnam futuram difficultatem: altera in alteram inſequentem diem Sessio indiſta eſt.

DIEI XXIX. DECEMBRIS, Sessio XI.

A in Sessione Mosci orſi ſunt à Sebieſſo, de quo diu multūq; agitata res eſt. Regijs vrgentibus, ea vt res ad Antonium deferretur, qui cum utroq; Principe ageret, pax interim firmaretur: Moscis autem iterantibus, in gratiam Antonij à ſe Velisium con-

ceſſum

cessum fuisse, nec iam dicere se ut combureretur, sed integrum Regi maneret; porro à Regi-
is semper aliquid peti. Quamobrem (aiebant)
ut ferreus globus, nisi eximatur è corpore, cor-
pus putrescit: ita Sebiesi negotium nisi absol-
uatur, totam pacis tractationem infecturum, ac
turbaturum. Quòd si deniq; Regij id suspendi
ad tempus velint, permetterent, ut Magnus
Dux consuleretur, ne quæ restaret in posterum
litis occasio. Antonio autem Regiorum senten-
tiam probanti, atq; urgenti, ut reliqua confice-
rentur, illud differretur (expectabatur enim,
quæ superius dicta est à Zamoscio responsio,
& Regis mentem quadantenus ea de re Anto-
nius nouerat) Mosci Regijs obiecere, non effi-
ci, quod per Zachariam Boltinum Magno Du-
ci, de exercitu ab obsidione Plescouiensi dedu-
cendo, promissum fuerat. Id enim se factu-
rum aliquot intra dies, Antonio pollicitus fu-
erat Rex. At Regij dixere, Antonio pro-
missum fuisse, ne irruptio tentaretur: exerci-
tum autem, quàmprimùm pax facta, conditi-
ones scriptæ, iureq; iurando firmatæ fuissent,
deductum iri. Deniq; cùm de ratione traden-
darum arcium Regij agerent, Mosci: Nobis al-

Acta inconuentu Legatorum

tum sapere, Magnus Dominus noster haud mādauit. Vt enim Princeps Christianus est, ita Christiano more, sincereq; vt nos gereremus, iussit; quod & facimus vobiscum, quasi cum fratribus nostris. Itaq; scitote, quā primū aliquid de Sebiesso statuerimus, Nouogardiam mittemus, aulicos nobis dignitate non impares euocaturi; quorum item vnus Palatinus est Porcouiensis, Ioannes Zerebuoun, quibus arcium tradendarum facultas demandata est.

Actum est deinde à Moscis, ne rustici in Lituaniā abducerentur; quod Regij prohibitum fuisse dixerunt à Rege, ac proinde negocium pacis esse quā primū absoluendum, vt istiusmodi reliqua ne acciderent.

Tum ad Beatissimæ Virginis annuntiatiōem, cū Mosci dicerent, arces esse tradendas, (id, quod Regij recusârunt) de tormentis vicissim vtrinq; reddendis actum est, in quibus, nempe, Regis, vel Magni Ducis essent insignia, vel inscriptiones.

Deinde ventum est ad captiuos: Moscis petentibus, vt liberaliter omnes utroq; à Principe dimitterentur; Regijs negantibus, aliter id effici posse, quā quomodo Rex Antonio ex-

posuisset.

posuisset. Id autem erat, ut miles pro milite, centurio pro centurione, Palatinus pro Palatino permutarentur: si qui superessent, ij vel pecunia redimerentur, vel cum Liuoribus aliquibus, qui essent in Moscouia, compensarentur. Insuper adiectum est à Regijs, mercatores esse liberandos à Mosco, quos præter omne ius, moremque Christianum, ac præter constitutiones, & litteras, quæ aliàs inter eos Principes scriptæ fuerant (ne quid, orto bello, mercatoribus damni inferretur) Magnus Dux detinisset, & haberet captiuos; præsertim Zareski, & Martinum Mammonicum Vilnenses, quos nominatim dimitti Rex volebat. Tum Mosci, sanguinem Christianum non esse pecunia redimendum dixerunt: mercatores autem non fuisse captiuos, neque asseruatos in vlla custodia; Pristauum tantum illis adhibitum fuisse, quos, ne quid damni acciperent, curaret. Quæ cum essent dicta, & ad vespersceret, reliqua in futuram Sessionem reiecta sunt.

DIEI PRIMÆ ANNI
1582. Sessio XII.

Mosci, cū multam noctis
partem demorati essēt apud
Antonium, eum rogāunt,
ut omnino (si gratissimam
rem facere Magno eorum
Domino vellet) curaret in
litteris, quæ erant de pace scribendæ, ut ille
Czar Casani, & Astracani diceretur: præ
hoc, nihil arces pendere Magnum Ducem, quas
Regi esset traditurus. Hanc occasionem nactus
Antonius multa illis exposuit de vno Christi-
anorum Imperatore; quam dignitatem Sedes
Apostolica confirmaret, quamq̃ ex Oriente,
vbi Ecclesiæ Catholicæ minùs fidi Imperato-
res Byzantijs esse cœperunt, in Occidentem
translulerat. Si Moscus iusto titulo vocari,
atq̃ honoribus legitimis decorari velit, ageret
primū cum Pontifice Max. ea ratione, qua
reliqui Christiani Principes agunt, qui non i-
gnorant, non esset tantam rem Casanum, &

Astraca-

*Astracanam, ut nouus titulus quasi alterius
 Cæsaris, Imperatoris, vel Regis addatur. Si
 Cæsar id fecerit, sciri vocem istam Czar non
 Cæsarem, sed aliquid aliud à Tartaris vsurpa-
 tum, quasi Regium titulum designari. Ad ea
 Mosci: Honorium, & Arcadium Roma Vo-
 lodimero primo Moscorum Principi coronam
 Imperatoriam misisse: Pontificem Max. per
 Cyprianum quendam Episcopum id confir-
 masse; ac reliqua eius generis. Quibus Anto-
 nius cùm respondisset, Quingentis annis Hono-
 rium, & Arcadium præcessisse Volodime-
 rum: dixere (nescientes, quid dicerent) fuisse
 alios quosdam Honorium, & Arcadium, qui
 eo tempore vixissent. Tum iterum vrserunt
 Antonium, ut quandoquidem vocassent uni-
 uersæ Christianitatis Pastorem Pontificem
 Max. vellet item operam dare, ne hoc titulo
 Rex Principem suum fraudaret; atq; item, ne
 illi titulus Liuoniæ periret. Quibus Antoni-
 us: Quod Pastorem Christianitatis vniuersæ
 vocare velitis Pontificem Max. id quidem re-
 ctè habet, cùm id Christus Dominus institue-
 rit, Pontifice Max. minime id curante (nisi
 quatenus id Ecclesiæ unitati, ac Dei gloriæ in-*

Acta in conuentu Legatorum

seruit) ceteroquin se Seruum seruorum Dei vocante: at Principi vestro Liuoniae titulum reseruare, à quo arces Regi traduntur, quanam ista veritas esset? Si mihi istam vestem traderis, ea quæ cesseris, num vestis Dominus amplius verè vocaberis?

Hæc igitur cum citrò vltroquæ dicta essent, quæ postea à lucem reliquæ tractationi affererent, cumquæ Regij ad indictam Sessionem redijissent, de Sebiesso, de quæ futura pacis tempore actum est. Ac Sebiessum quidem vt Magno Duci maneret, Legati Regij assenserunt: pax autem vt ad octo annos duraret, ea die Mosci contenti fuere, asserentes, sese nocte insequenti cogitaturos, si quid amplius addere possent. Deinde, cum Regij petijissent, ne qua rusticis, qui Regi iurassent, damnum à Mosco inferretur, Mosci pro eo libenter suam sese fidem interposituros dixere. Cum verò ad arcium reddendarum rationem ventum fuisset, dictumquæ esset, vt Derpatum, ac reliquæ munitiores arces redderentur, nec in ea re viderentur inuicem Legati discrepare; petiere Mosci, vt deducendis Vladicis, ac Poppis (qui sunt eorum Sacerdotes) ceterisquæ omnibus, ac præsertim ima-

ginibus

ginibus p̄ys auhendis, praesidium Regium ad-
deretur, ne in Regis Sueciae manus inciderent.
Quod cum Regij non omnino concederent, An-
tonius, æquum esse, vt tuto deducerentur, re-
spondit; eò magis, quòd Moscis permittere no-
lebant, vt cohortes aliquas eò mitterent, quæ
suos prosequerentur; sicq; finis Sessioni im-
positus est.

DIEI SECVNDÆ IA-
nuarij, 1582. Sessio XIII.

Regis Legati Palatinus, & Michael Haraburda soli ea
die ad conuentum rediēre, Alberto Radiuilio domi
ex morbo (vt dixerunt) ma-
nente. Cum verò Antonius
de ijs quæ fuisset, num, si quid eo absente de-
cerneretur, id ratum esset futurum, atq; annu-
issent, euocati sunt Mosci; qui ab Antonio in-
terrogati de pacis tempore, annum adhuc addi-
dēre, vt pax nouem in annos duraret. Quod
tempus Regij quoq; admiserunt.

Acta in conuentu Legatorum

Deinde cū Regij, à Zamoscio præmoniti, rogassent Moscos, vt tota Liuania cederent, clausulamq; in litteris inserere vellent, quæ Moscos eo perducerent, vt etiamsi disertè vniuersæ Liuanie cessio non exprimeretur, id tamen posset intelligi: nec verò ambigui istiusmodi rationem probaret Antonius; quin potiùs, diceret, eis priuatim, petite liquidissimè Liuania totam, quàm vt futuros fratres videamini circumuenisse: Mosci responderunt, Nos ante quinque dies respondimus, Liuania integra, quæ in Magni Ducis potestate sit, integrè nos cessuros: quæ verò arces in Regis Sueciæ manu sunt, de ijs nullum nos verbum facturos. Quòd si nouas subinde res comminiscentes, tempus extrahitis, annus erit, cū tractationem pacis haud absolueamus. Ac quidem Michael Haraburda, Regionum nomine, protestatus fuerat, protestationemq; eam, de qua dictum est, admitti ab Antonio petierat; ita vt ea res iam esset definita: Michaelq; ipsam protestationis formulam Antonio tradiderat, quam postea repetijt, quanquam eiusdem exemplum Antonius retinuit. Id verò totum à Regijs ex instructione, chirographo, signisq; Regijs ob-

signata

signata factum fuerat: cum inde omnis absol-
uendae paci mora esset abrumpenda, si Mosci
titulo, iureque Liuoniae cedere voluissent.

Et Antonius quidem, dum sermones ex
sermonibus sererentur, Legatis Regijs dixit:
Videri sibi, quandoquidem eo res esset perdu-
cta, nec antea forsitan satis mature prouisa, ut
arces omnes, quas Magnus Dux obtineret, fi-
nes, iusque earum omnium nominatim scripto
mandari, & tradi curarent; ceteras, si quae
item ad id tempus essent in manu Mosci, etiam
traderent, quodcumque eas à Mosco retineri,
compertum fuisset: in litteris autem operam (si
vellent) adhiberent, ne Liuonici Dominiij titu-
lus Magno Duci adscriberetur: ceteris rebus
satis, ex animo, & ex instructione Regis fuis-
se prospectum.

Deinde Legati, cum inter sese de finibus Li-
uoniae decernendis egissent, Mosci quoque eam rem
in aduentum Legatorum de pacis confirmatio-
ne reijcerent: institere Regij, ut id totum inter
sese, ne qua controuersiae radix restaret, con-
stituerent. At Mosci, Si quid, inquiunt, mi-
nus commodè constituere potuerimus (quando-
quidem fines omnes haud scimus) id ad Prin-

Acta in conueutu Legatorum

cipes nostros referemus. Tūm ut fines Ple-
scouie ij essent, qui fuerunt antiquitus, utraq;
pars consensit.

Porro quærentiūs Regijs, ut et si Sebies-
sum Magno Duci, ac Velisium Regi manebant,
utriq; tamē Principes inter sese, de earum per-
mutatione, hoc anno agere per Legatos possent:
Mosci nulla se ratione id velle in litteris de pa-
ce scribi responderunt, sed ut liquidò Magno
Duci Sebiessum maneret, cūm item Velisium
Regi liberè ipsi concessissent.

Sed Regij, qui obtenta Velisio putabant se
quoq; vniuersæ Liuonia cessionem posse adipi-
sci, reuocata tractatione, tempus eximere cœ-
perunt; primoq; arcium numerum, ac nomina,
quas Moscus adhuc retinebat, petierunt, quas
Mosci illicò nominârunt; deinde earum, quas
Rex Sueciæ cepisset; deniq; se cum Duce Al-
berto Radiuilio ea de re acturos dixerunt, atq;
ad diem posteram Sessioni interfuturos.

NOMINA ARCIVM A
Mosco tradendarum.

Lenwardt,

Lenwardt, Strowna, Asteradt, Kokenhaus, Krysbork, Borzun, Kudun, Cze-
stui, Luga, Reza, Wleca, Volodimerecz,
Roroni, Goroi, Trykat, Alyst, Perkol, Sa-
lacz, Nouogardia Liunica, Kerepiecz, Der-
pt, Mukow, Randek, Rynhol, Conhol, Cau-
lec, Curslow, Laiz, Tarnas, Polczew, Pai-
da, id est, Lapis albus, Vilian, Pernauia vtrag.

NOMINA ARCIVM
quæ in manu Sueciæ Re-
gis sunt.

NArus, Serenescum, Adefum, Tolscza-
bora, Rakoboz, Kolywan, Paidca, Ko-
lower, Lihower, Apfel, Vyholumisa.

DIE V. IANVARII,
Sessio XIII.

Vbi Legati vicissim conque-
sti sunt, Mosci quidē, quod
Regis rem protrahentibus,
interim rustici, captiuiq; à
Polonis, & Lituaniis abdu-
cerentur, vacuaq; regio cir-
cumquaq; relinqueretur, & incendio absume-
retur: Regij verò, quod Mosci tempus extra-
hentes, neq; ad rem, qua de agebatur, venien-
tes, effusi sanguinis erant causa, qui tanto ma-
gis erat effundendus, quanto magis ipsi pacis
conditiones non admitterent. Addidēre Re-
gij, rusticos, & captiuos haud abduci, sed in
hyberna, castraq; cuiq; militi assignata deduci.

Inde de Serenescio arce Liouia actum est,
quam Mosci à Sueciæ Rege occupatam, Regij à
Magno Duce retineri dicebant. Qua de re
cū veritas non constaret, Regij eam sese omni-
no velle dixerunt, quam sese tradituros Mo-
sci responderunt, nisi Regis Sueciæ in ea præ-
sidium fuisset.

Postea nomina vniuscuiusq; arcium, quæ ad-
huc in potestate Mosci sunt, repetita sunt à
Regijs: earum item, quæ in Regis Sueciæ ve-

nerant

nerant manus. Ad extremum, cum Legati de verbis potius, quam de re litigarent, sic constitutum est, ut Mosci, quidquid in Liuania Magnus Dux haberet, id cum arcibus, pagis, agro, atque adeo rebus alijs immobilibus, ad eas pertinentibus, Regi traderent: Rex Magno Duci arces à se captas (præter Velisium) quæ quidem fuissent Magni Ducis, cum pagis, agro, rebusque alijs immobilibus, ad eas spectantibus, restitueret: interea neutri, quamdiu pacis tempus duraret, vel Mosco aduersus Velisium, atque Liuaniam, vel Regi aduersus Lucum, Sauolociam, Neuelliam, Chelmam, Sebesium, ac Plescouienses arces esse bellum inno- uandum. Quæ ut ab Antonij Amanuensi, & interprete scriberentur, utriusque Legati petierunt.

Præterea cum de ratione, temporeque tormentorum, Vladicarum, Popporum, imaginum ex arcibus auhendarum, Regijque exercitus ex Plescouiensi obsidione deducendi, multa contentio fuisset, ac dies ad noctem inclinasset, relata earum rerum deliberatio est in sequentis diei Sessionem.

DIE S.^{ma} EPIPHANIAE
Sessio XV.

Cum qui Nouogardiā à Magno Duce fuissent missi, ut redderent arces, inde abiissent, Regijs ea de resciscitantibus, Moscici responderunt, alios à Magno Duce ei negotio fuisse assignatos: itaq; ubi pax coiuisset, nullam restituendis arcibus moram interpositum iri.

Deinde verò cùm primùm ad eas arces ventum esset à Regijs, aulicisq; Magni Ducis, ex vnaquaq; octo dierum spacio Palatini, Vladicæ, Poppi, mercatores, imagines, cum eorum bonis mobilibus exirent: frumenta, & alia eiusmodi, nisi eo tempore auehi possent, redeuntibus aliquibus Moscicis asportatum iri.

Omniū porrò arcium, quæ in Liuania Regi tradendæ erant, restitutio, intra octo hebdomadas, ab ea die, decreta est; quo in spacio, Regij suas Mosco item essent reddituri.

Cum

Cum verò iterum de tormentis actum esset, utriq; Legati conuenerunt, ut interposito iureiurando, atq; osculo crucis, tormenta cum arcibus capta restituerent. Michael autem Haraburda Regis, & Mikita Bassenka Magni Ducis Secretarij, eorum tormentorum nomina, & numerum, chirographo munita, describerent, ac vicissim traderent.

Regij deinde Antonio protestati sunt, Serenescum velle sese à Moscis, quod hi (ut antea) dicerent, esse in manu Sueciæ Regis.

De captiuis magna rursus disceptatio fuit, Moscis negantibus pecunia, arcibusue redimendum esse Christianum sanguinem, quod Regij duas arces, Sebesium, atq; Opocam, propterea petiuerant. At rursus Regijs obijcientibus, Magnum eorum Ducem quondam Vsuatium, & Ieseriscium arces à Rege Poloniæ ad captiuos redimendos petiuisse: ipsumq; adeò Ducem nō solūm pro Chlebouicio nobili Litvano tres captiuos, verūm etiam pecuniam, uti de alijs faciebat, voluisse. Ad extremum igitur, ut ea tota res per Legatos cum utroq; Principe ageretur, constitutum est, cum Antonius, cui eam rem deferre Regij voluerant, id omnino

Acta inconuentu Legatorum

non expedire respondiſſet, quippe qui (in caſtris expertus, Regi, qui Moscum captiuum ei promiſerat, non fuiſſe obtemperatum) iudicauit, ſi qui à tot externis Moſci aliò fuiſſent abducti, Magno Duci non redderentur, eam rem Pontificis Max. nomini, ac fidei incommodè ceſſuram.

Deniq; cùm Moſci vrgerent, vt Rex primò Legatos ſuos ad pacem firmandam in Moscouiam mitteret; Regij verò dicerent, ſat eſſe, ſi vtriuſq; Principis Legati ad fines vtriuſq; diſtinctionis, eodem tempore venientes; alteri ad Regem, ad Moscum alteri procederent, aut etiam Regis Legati Smolenscium primò venirent; nec verò Moſci hoc probarent, quòd ſuos eſſe iſtarum rerum imperitos dicerent, nihil in ea Seſſione ſtatutum eſt, ſed in futuram reiectũ.

Eàdem die, cùm Magnus Dux ad Antonium, & ad ſuos Legatos litteras miſiſſet, cum altera validiore Plenipotentia, id Antonio ac Regijs fuit argumento, eum de pace ſerio agere. Ea verò perlecta eſt in ipſo Legatorum conſeſſu, quæ ita habebat.

Exemplum

EXEMPLVM SECVN-
dæ Magni Ducis Pleni-
potentiæ.

Diuina gratia, ac clementia, qui nos præ-
fecit in Oriente ex altissimis, quiq; diri-
git pedes nostros in viam pacis. Huius ergo
Dei nostri in Trinitate adorandi clementia,
Nos Magnus Dominus Imperator, atq; Ma-
gnus Dux Ioannes Basilus, totius Russiæ, Vo-
lodimeriæ, Moscouiæ, Nouogardiæ, Impera-
tor Casani, & Imperator Astracani, Domi-
nus Plescouiæ, & Magnus Dux Smolensciæ,
Tueriæ, Iueriæ. Permiæ, Viatciæ, Bulgariæ,
& aliorum, & Dominus hæreditarius terræ
Liuoniæ &c. Stephano Dei gratia Regi Polo-
niæ, & Magno Duci Lituaniæ, Russiæ, Prus-
siæ, Masouiæ, Samogitiæ, Principi Transsyl-
uaniæ, & aliorum &c. Scripsit ad nos Gre-
gorij xij. Papæ Romani Nuncius, Antonius
Posseuinus de pacis constitutione, ne inter nos
sanguis Christianus funderetur, et bellū vt ces-
saret, vt Legatos nostros ex vtraq; parte inter

Acta in conuentu Legatorum

nos ad vnum locum mitteremus, qui præsente illo Pontificis Nuncio inter nos pacem, & fœderis constitutionem constituere possent. Itaq; nos propter pacem Christianam misimus Legatos nostros, Aulicum nostrum, & Præfectum Casinensem, Ducem Demetrium Petri Ioletzki, Aulicum nostrum, & Præfectum Coselnensem, Romanum Basilij Olpherium; et Notarium nostrum Mikitam Bassenka, Nicephori filium Vereščahina; & Vicenotarium nostrum Zachariam Suiazeua, ad Zapolscij Iamum, vel ad aliquem alium locum, qui aptus erit inter Porcouiam, & Zauolociam ad conuentum, pacis statuendæ gratia, data illis plena instructione, vt conuenientes cum Legatis tuis, inter nos, & te Regem Stephanum de bono opere, & de pace Christiana coram Papæ Nuncio, quæcunq; illi concludent, & ad pacis constitutionem ex vtraq; parte constituent, litterisq; fœderis & crucis osculatione confirmabunt, immobiliter, secundum constitutionem illorum, tenere debeamus. Et quos tu Rex Stephane Legatos tuos ea de causa ad nos allegabis, nos litteras Legatorum nostrorum nomine nostro scribere, & signo nostro obsignare debemus

debemus, easdemq; litteras osculatione nostra
crucis confirmatas, per eosdem Legatos tuos
ad te Regem Stephanum mittemus. Tu autem
Rex Stephane eodem modo, cum ad te Legatos
nostros allegabimus, easdem Constitutionis lit-
teras nomine tuo scriptas, & signo tuo obfi-
gnatas, per Legatos nostros ad nos mittere de-
bes. Propterea has litteras fidei Legatis no-
stris sub signo nostro dedimus, scriptas in do-
minio nostro, in aula arcis Moscuæ, anno à con-
ditione mundi Septimo Milleffimo, Nongen-
tesimo, mense Decembri, Indictione 10. Do-
miniorum nostrorum 47. Imperiorum nostro-
rum Rosiensium 35. Casani 29. Astracani 28.

DIEI VII. IANVARII,
Sessio XVI.

V M iterum Legati omnes
adfuiſſent, tempus Legati-
onibus ad utrumq; Princi-
pem mittendis decretū eſt;
ad S.^{mæ} Trinitatis feſtum
diem Regijs in Moscouiā;

ad B.^{mæ}

Acta in conuentu Legatorum

ad B.^{mæ} Virginis assumptionem Moscis ad Poloniae Regem. Ut verò quæstio de captiuis per Legatos ipsos cum iisdem Principibus tractaretur, in idem tempus relatum est.

Tum primò latenter, deinde apertè, atq; accuratissimè à Moscis actum est, vt eorum Princeps in litteris hisce nominibus inprimis appellaretur, Dominus Magnus Imperator, Magnus Dux &c. Quod cum constanter Regij recusassent, Antonius autem cum sæpè, tum illa, quæ præcesserat, nocte à Moscis ea de re tentatus, illis idipsum dissuasisset, quòd vnum tantum Imperatorem Christianum agnoscerent, neq; eæ appellationes sine Põtificis Max. auctoritate valerent, qui Cæsari Romanorum nunquam passurus esset, vt eiusmodi iniuria afferretur, Mosci ab ea petitione destitère. Ac tum, vt Czar Casani, & Czar Astracani scriberetur, egregiè vrgebant, id quod neq; obtinuerunt: Regijs negantibus, Moscis asserentibus, ab Sigismundo Augusto eo nomine Moscum fuisse appellatum. Ad quæ cum Antonius quæreret, cur Mosci easdem litteras haud attulerint, ita enim veritati grauius testimonium fuisse futurũ: responderunt,

id sibi

id sibi excidisse, Michael autem Haraburda antiquas, ac signis munitas foederum litteras ostendit, in quibus nihil eorum nominum erat adscriptum. Sicq; Sessio finita est.

DIEI VIII. IANVARIJ, Selsio XVII.

Cum Mosci acrius iterū vngerent, ut iisdem saltem nominibus Czar Casani, & Czar Astracani Magnus Dux appellaretur, ac deniq; negocium hoc ad Antonium referrent; Regij verò cum nihil ea de re se à Rege habuisse in mandatis dixissent, ac tūc id ab eodem Antonio agi posse cum Mosco, ad quem erat rediturus: Antonius conuersus ad Moscos dixit, tres superesse rationes, quibus hac de re aliquid agere se posse intelligeret. Vnam, qua Regij Moscum Casani, & Astracani Dominum vocarent, quod Mosci non curare visi sunt; licet id Regij admiserunt, qui dicerent, nunquam in animum inducere protuisse

Acta in conuentu Legatorum

Poloniæ Reges, vt titulo Tartarico, vel Turcico, qualis erat ille Czar Tartaricus, à Christiano Christianus Princeps appellaretur. Alteram, vt Mosci ea de re protestationem facerent, quam sine alterutrius Principis iniuria, & sine pacis ferè confectæ impedimento, Antonius esset admissurus: quas tamen protestationes ignorare se, nec in usu esse apud se, Mosci dixerunt. Tertiam, qua ille pollicebatur, id ea in re cum Rege, ac si opus esset, cum Pontifice Max. curaturum, quod fidum, ac Christianum hominem deceret. Postea conquestus est cum Moscis Antonius (quando illum adhuc mirificè hac de re vrgebant) quòd nec Magnus Dux sibi quidquam eius generis Stariciæ mandasset, cum pleraq; alia diligenter per suos Senatores secum egisset; nec verò sibi in castra ad Plescouiam scripsisset, cum litteras de alijs grauissimis rebus ad pacem spectantibus misisset; quodq; Legati Mosci id eò usq; abditum in pectore celassent. Itaq; eorum esse culpam, si iam tempus ei rei tractandæ effluxisset. Quamobrem Mosci, vt sine ijs titulis Regiæ litteræ conficerentur, permiserunt. Hæc cum acta essent, instare coeperunt,

vt salu-

ut saltem Smolenscij, qui Magnus Ducatus olim à Moscis de Lituaniis captus, in eorum est potestate, titulus in litteris Mosco adscriberetur. Quod Regij constanter negârunt, dicentes, sese morem scribendi antiquum Seruatu-
ros. Atq; ita vtrinq; disceſſerunt.

DIEI IX. IANVARII, Sessio XVIII.

*V*m eam diem litteris de pace relegendis, atq; emendandis Legati (absente Alberto Raduilio) impendissêt, actum est, ut arcium nomina, finesq; de more antiquarum foederis litterarum singillatim scriberentur. Cui rei à Regijs petita (vti ferè in alijs omnibus rebus, facere soliti erant) cùm Mosci aduersarentur, ac generatim quidem scripturos se pollicerentur, ne Lituania, vel Liuania contra Moscouiam, neue hæc contra illas bellum gereret: vrgentibus tamen tum Regiorum, tum Antonij rationibus, tandem assenserunt,

Acta in conuentu Legatorum

nempe, se scripturos, ne quid Moscus contra
vllam Lituaniæ arcem Chiouiam, Caneuium,
Czerkassium, aliasq; finitimas, neue contra Li-
uonicas arces, quibus cesserat: Rex item, ne
contra alias Mosci arces hostile quidpiam age-
ret: & fines, qui erant antiquitus, iidem vtri-
usq; Principis ditioni, arbitribusq; essent. Sic hu-
ic Sessione sine imposito, sequens dies descri-
bendis de pace litteris fuit decretus.

DIEI X. ET IX. IA- nuarij Sessiones.

Regij, quoniam examinandis
Moscorum litteris de pace
biduum illud impenderant;
viderent autem in Regis, &
Magni Ducis Plenipotentiis
disertè contineri, vt omnia,
quæ ad pacem spectarent, coram Antonio age-
rentur, atq; adeò conficerentur (quæ verba ni-
si in litteris insererentur, inualidam eam tra-
ctationem futuram putabant) magna inter eos
& Moscos fuit contentio, cui tamen Mosci de-

niq̃ deſſerunt. Cũ verò iam omnia putarentur eſſe confeſta, Moſci ad litteras addi petiuerunt, ab eorum Magno Duce non ſolũ arces, quibus cedebat, verũ etiam Rigam, & Curlandiam, quas nunquam ille poſſederat, Regijs tradi; ab his ita repulſi ſunt, vt cũ nulla ratione Moſci rationi cedere vellent, cræſtina die vt diſcederent, iuſſi ſint. Tũ Regij, per ſe non ſtare, quin Summo Pont. iuſtis omnibus in rebus obedirent, Antonio proteſtati ſunt. Ac quidem eò ſpectaſſe Moſcus intelligebatur, vt ſemper aliquid ſibi reſtare iuris ea ceſſione in Liuania videretur, quaſi eam ad tempus decennij tantummodò traditam, quo tempore pacta fuerat pax, deinde repetere poſſet. Augebat ſuſpicionem iuſtam Regijs, quòd biduum, qui ad euocandos Nouogardia Palatinos tabellarius à Moſcis fuerat designatus, is adhuc retinebatur, moras neſcitibus, nec aliquid afferentibus, niſi quòd adhuc litteræ non eſſent confeſtæ, de quibus nulla penè controuerſia reſtabat. At poſtquàm abire iuſſi ſunt, vnus primò, deinde alter, deniq̃ omnes ſimul ad Antonium rediẽre; modò ſe aientes non habere in mandatis, vt ſine illa ſcriptione

*Rigenſis traditionis pax coiret, modò ſe non eſſe eiꝰmodi ſuo ſub Principe, quales ceteri ſunt ſubditi; cùm ne ſyllabam quidem præſcripti mandati poſſent ipſi immutare: petere deniq; decem dierum tempus, quo à Moſcore ſponſum acciperent. Ad extremum, quære-
re de Antonio conſilium, quid facerent. Tùm Antonius (cui circuitio, illa in reliquis trad-
tionibus uſurpata, iã ſe prodebat apertiꝰ) ve-
ritus, quin ea omnia fierent ad exercitum Re-
gium ea ſpe lactandum, & fatigandum, dixit,
aut ſcripto pollicerentur, in omnibus, quæ ac-
ta eſſent, ſe ſe aſſenſuros, nil de Riga quæſi-
turos; aut hac ipſa nocte ad Legatos Regios
eſſe eundum, & litteris de pace lectis poſtri-
die eius diei iureiurando pacem ſanciendam:
ſin minus, Regios omninò abituros. Tùm illi
(vt ſolebant) velle deniq; facere, quid quid di-
xiſſet Antonius; nil de Riga quæſituros; no-
ctem ſcribendis litteris inſumpturos: vnum
ſe Michaelem Haraburdam cupere, qui eas
videat. Ad quem cùm miſiſſet Antonius,
non ſolùm is, ſed Palatinus Braſlauienſis ab
eo, ad quem receſſerant, pago, paulò poſt ini-
tium noctis ad Antonium rediẽre: qua ferè*

*tota, sicut etiam insequenti die, examinandis
 iisdem de pace litteris insumpta, petatum ab
 Regijs est (Antonio illis in memoriam reuocan-
 te) num Mosci vellent in litteris inserere, ne
 quid rusticis, qui ad Regem defecissent, damni
 à Mosco, post compositam pacem, inferretur:
 Quod Mosci abnuerunt, sed dextra Antonio
 data, eidem, ac Legatis polliciti sunt, nihil ijs
 ab suo Principe damni illatum iri: quos esse
 tanquam oues: & metu, ac cæde aliorum, non
 improbitate territos, iureiurando sese Regi ob-
 strinxisse cognoscerent. Tum in decennium
 decreta pax, altero ad nouennium anno addi-
 to. Mosci verò petierunt tormentorum nomi-
 na, & numerum eorum, quæ essent in arcibus
 à Rege captis, de quibus antea fuerat actum.
 Quorum cum vnus tantum Neueliæ Catalo-
 gum deprompsisset Palatinus Braslauen-
 sis, ac Mosci tum vrgerent, vt omnium tradere-
 tur, quemadmodum ipsi omnium suorum attu-
 lerant: missi sunt, qui id celerrimè procura-
 rent; meliore quidem causa Regijs, sed minore,
 quàm Mosci fecerant, prouidentia, & dili-
 gentia, non sine causæ periculo, vtentibus.*

DIE XV. IANVARII,
Sessio vltima.

Cum eo biduo, quod hanc diem preceſſerat, maxima iterum inter Legatos contentio fuiſſet, Moſcis in ſuis ſaltem litteris adſcribere volentibus, quas Regi arces traderent, eas ſeſe ex Magni Ducis patria, ſeu terra tradere; id verò Regij fortiter abnuerent, quòd dicerent, eo quaſi iure illum uſurum in reliqua Liuania tentanda, quam Regi haud dediſſet: ab Regijs iterum iuſſi ſunt Moſci, vt Moſcuam re infecta abirent, niſi vellent ab eo propoſito abſtinere. Sed cùm Antonium Moſci ſupplices rogarent, vt ſuam adhuc operam ea in re interponeret, Regiosq; diſceſſum comminatos retineret: ſic eo officio, quantum opus erat, functus, Moſcis, vt verba illa è ſuis litteris eraderent, perſuaſit. Tùm ſimul Legati cõuenientes, litteris ipſis adhuc perlectis, ijsq; ac Plenipotentijs ſuorum Principum inuicem

de more

de more traditis, ut quæ erant Magni Ducis Regijs, quæ huius essent Moscis relinquerentur; schedis item de tormentorum numero, reliquisq; arcium munitionibus, ab utriusq; Principis Secretarijs, qui conuentui interfuerant, Michaële Haraburda, & Mikita Bassenka subscriptis: cum Regij ab Antonio protestationem de reliqua Liuania petijssent, pacem iureiurando, chirographo, crucis osculo, coram Antonio, in eius hospitio sanxerunt. Quod ad Dei gloriam sit, Amen. In Kiueroua Horca, die xv. Ianuarij, 1582.

PROTESTATIO REG-
giorum Legatorum, ab An-
tonio Posseuino ad-
missa.

CVm corā me Antonio Posseuino à S. mo
D. N. Pont. Max. Gregorio xij. ad pro-
curandam inter Serenissimos Poloniæ Regem,
& Magnum Moscouiæ Ducem misso, Magni
Legati Stephani, Dei gratia, Regis Poloniæ,
Magni Ducis Lituaniæ, Russiæ, Prussiæ, Ma-

Acta inconuentu Legatorum

souia, Samogitia, Liuania &c. nec non Principis Transsylvaniae, Ianusius Zbarawski Polonus Braslauiensis, Capitaneus Krzemencensis, & Pinscensis; Albertus Radiuilis in Olika, & Nieswiz Dux, Regiae aulae in Liuania Marschallus, Capitaneus Kownensis; Michael Haraburda Notarius Regius in Liuania in loco, Zapolsciae Iam dicto, congregati fuissent, habuerunt sermones & tractationes de pace, seu foedere inter praedictum Serenissimum Regem, & inter Magnum Moscorum Ducem Ioannem Basilij, cum ipsius uidelicet Magni Ducis Legatis, Demetrio Petrouicio Ieleczi, locum tenente Kasrinscij, & Romano Wassieliewic. Olffiroua, locum tenente Kozielscij, cum Mikita Bassenka Notario, & Zacharia Suicziazio Subnotario: Postulaueruntq; Serenissimi Regis Legati suo Principi reddi arces omnes, à Serenissimo Rege Sueciae, sub Serenissimo Magno Moscorum Duce in Liuania occupatas, hoc est, Rohodzieuum, alias dictam Naruam, Serenescum, Adozum, Iolsczaboram, Rakobozam, Koliwianum, alias dictam Renaliam, Paizam, alias dictam Padeza, Koliwirim, Lichowier-

zum,

zum, Abslum, Wicholumizum, ut Serenissimi Magni Moscouiae Ducis nomine Magni ipsius Legati renunciarent cunctis, & eas Serenissimo Regi traderent, institerunt. Quibus Serenissimi Magni Moscorum Ducis Legati respondentes dixerunt, nihil eis esse reliquum, quod redderent, quandoquidem Magnus eorum Dominus eas arces non possideret. Quo nomine Magni Legati Serenissimi Poloniae Regis solemniter coram me protestati sunt, & Principem suum arces omnes in Liuania sitas, quas Serenissimus Sueciae Rex teneret, recuperare velle, & debere affirmauerunt: hoc saltem cauto, ut si Serenissimo Regi cum Serenissimo Moscorum Duce de ijs arcibus disceptandum esset, ut tantum de ijs arcibus, quas nunc Serenissimus Rex Sueciae tenet, lis & disceptatio habeatur. Quod autem ad Poloniae Regnum, vna cum Magno Ducatu Lituaniae, atque ad reliquas omnes arces in Liuania, quaeque aliubi Serenissimo Regi Poloniae subiectae sunt, attinet, ut pax, quae ab utroque sancietur, in omnibus & singulis prouincijs, & arcibus ijs inuiolabiliter seruetur: & vicissim ne à Serenissimo Rege Poloniae Magnus Moscouiae Duca-

Acta in conuentu Legatorum.

tus, aut aliqua arx, locusue Serenissimo Magno Moscouiæ Duci subiectus propterea infestetur. Quæ quidem omnia litteris pacis Serenissimi Regis Legati inseri voluerunt. Sed Serenissimi Magni Moscouiæ Ducis Legati recusârunt, affirmantes eam pacem, quæ & quamdiu inter Principes sancietur, iureiurando semel firmatam, inuiolabiliter seruari debere: sic à parte Serenissimi Regis erga Magnum Ducatum Moscouiæ, ceterasq; omnes prouincias, et arces eiusdē Magni Moscouiæ Ducis, quemadmodum à parte Serenissimi Magni Moscorum Ducis erga Poloniæ Regnum, & Magnum Dominium Magni Ducatus Lituaniæ, ac Liuoniæ, omnesq; arces, ad eas, & alias Regni Poloniæ prouincias pertinentes. Præterea suprâ memorati Legati Serenissimi Poloniæ Regis, simul congregati cum supradiçtis Legatis Serenissimi Magni Moscouiæ Ducis, coram me Antonio Posseuino postulârunt ab iisdem Magnis Legatis Serenissimi Magni Moscouiæ Ducis, vt arcem etiam Serenescum, quæ est in Liuonia, Serenissimo Regi Poloniæ traderent, eiq; perpetuò renunciarent. Ad quod Serenissimi Regis Legatorum postula-

tum

tum Magni Moscouiæ Ducis Legati responderunt, eam arcem Serenescum in Magni Domini sui manibus, aut potestate non esse, ac propterea se, quod non haberent, dare non posse, sed Sueciæ Regem Serenissimum eam arcem occupauisse. Qua de causa Serenissimi Poloniæ Regis Legati coram me Antonio Posseuino protestati sunt, eam quoque arcem Serenescum de manu vel potestate cuiuscunque Serenissimum Poloniæ Regem velle recuperare. Nos igitur quantum potuimus, sub beneplacito eiusdem Sanctissimi Domini nostri Gregorij xij. Pont. Max. ac Sanctæ Sedis Apostolicæ, ad effectum tantum dictæ pacis, dictas protestationes admisimus, non intelligentes hac nostra protestationis admissione vlla ratione vel supradictorum Regum, & Principum, aut quorumcunque aliorum iuri, si quod in supradictis locis haberent, vel pretenderent, præiudicare, aut derogare. Datum in Kiue-
ua Horca pago, ex hospitio meo, die XV. Ianuarij. 1582.

LITTERÆ COMPO-
sitionis pacis legatorum Ma-
gni Moscouiæ Ducis.

DEi gratia Magni Domini, Czar atq;
Magni Ducis Ioannis Basilij totius Rus-
siæ, Volodimiræ, Moscouiæ, Nouogardiæ,
Czar Casani, & Czar Astracani, Domini
Plescouiæ, & Magni Ducis Smolensciæ, Tue-
riæ, Iueriæ, Permiæ, Viatciæ, Bulgariae & ali-
orum, Domini & Magni Ducis Nouogardiæ,
Nisouiensis terræ, Czernihouiæ, Resaniæ, Ro-
stouiæ, Iaroslauia, Belozeria, Liuania, Vdo-
ria, Obdoria, Condimia, Siberiæ, & aliorum:
Nos Magni Domini Legati, ego aulicus Magni
Domini, Czar atq; Magni Ducis, & Præse-
ctus Casinensis, Dux Demetrius Petri Ieletz-
ki; ego aulicus Magni Domini Czar atq; Ma-
gni Ducis, et Præsectus Coselnensis, Romanus
Basilij Olphirius; ego Domini Czar atq; Ma-
gni Ducis Notarius Mikita Bassenka Nice-
phori filius Vereščahina; & ego Magni Do-
mini Vicenotarius Zacharias Suiazeuius, con-
ueniebamus

ueniebamus cum Magni Domini Stephani Dei gratia Regis Poloniæ, & Magni Ducis Lithuaniæ, Russiæ, Prussiæ, Samogitiæ, Masouiæ Principis Transyluaniæ, & aliorum, Legatis, bonæ constitutionis pacisq; stabiliendæ gratia: quoniam mittebat ad Magnum Dominum nostrum, Czar atq; Magnum Ducem Gregorij xij. Papæ Legatus, Antonius Posseuinus cum litteris suis hominem suum Andream Apollonium, vt à Magno Domino nostro missi Legati, ad aliquem locum vnâ cum Regis Stephani legatis conuenientes, pacem facerent atq; constituerent. Itaq; nos Magni Domini, Czar, atq; Magni Ducis Legati, ego aulicus & Præfectus Casinensis, Dux Demetrius Petri Ieleczkis ego aulicus & præfectus Coselnensis, Romanus Basilij Olpharius; ego Notarius Mikita Bassenka, Nicephori filius Veresczahina; & ego Magni Domini Vicenotarius Zacharias Suiazeuius conuenientes, missi & instructi à Magno Domino nostro ad Zapolscij Iamum, inter Porcouiam & Zauolociam, in Velicolucensi via, cum magni Domini Stephani Regis Legatis, Duce Ianusio Nicolai Coributouij Zbarascij, Palatino Bræslauienſe,

Acta in conuentu Legatorum

Capitaneo Krzemenecense, & Pinscense; Domino Alberto Radiuilio, Duce in Olika et Newswiz, Marschalco curiæ Magni Ducatus Lituaniæ, Capitaneo Cownense, & Notario Magni Ducatus Lituaniæ Michaële Haraburda, constituimus foedus ad decem annos, à Baptizatione Christi anno septem millesimo nonagesimo ad eandem baptismationem Christi anno septem Millesimo Centesimo: ita, ut Magnus Dominus noster, Czar atq; Magnus Dux, propter bonum pacis Christianæ, iusserit cedere in partem Regis ex terra Liuoniæ arcem Kokenhausen, arcem Skrocono, arcem Linneuardum, arcem Krutzborcum, arcem Borzunum, arcem Czesuinum, arcem Tricatum, arcem Roconum, arcem Wlodimiriolum, arcem Alystum, arcem Gouiam, arcem vacuam Laudunum, arcem Salacium, Ciuitatem Derpatum, Nouogardiam Liuonicam, Kerepecium, Mueouum, Randeham, Rynholum, Conhotam, Caulecium, Curslouium, Laesium, Iarusum, Polczeuim, Paidam, id est, album Lapidem, Velium, Pernauiam antiquam, & Pernauiam nouam, cum omnibus bonis ad illas spectantibus, & cum pagis illarum arcium. Præterea etiam

in partem

in partem Regis Velisium: terra autem Velisij cum antiquis terminis & finibus, quemadmodum fuit Vitepscij terra cum Toropecio, terra Vitepscij cum arce Velisio, ad Vitepscium, Toropecij autem ad Toropecium. In partem verò Magni Domini nostri, Czar & Magni Ducis illæ arces, quas ex ditione Magni Domini nostri Stephanus Rex ceperat, arx Velikolukū, arx Neuelia, arx Zauolocia, atq; item Rzouapusta, arx Chelma; præterea quas arces Plescouienses ex ditione Magni Domini nostri Stephanus Rex ademit, Voronecium, Veliam, Ostrouiam, Crasnam, vel si quid aliud postea ademerit Rex Stephanus aliorum Castellorum Plescouiensium, uti Veruam, vel Volodimirecz, Dubkouium, Viborecium, Vissegrodim, Isborscium, Opokam, Godouiam, Kobilegrodisce, & Sebecium. Hæ omnes arces in partem Magni Domini nostri more antiquo ad Plescouiam, cum omnibus bonis, et pagis earum arcium cedant. Homines verò, tormenta & commeatus ex utraq; parte, hæc omnia secundum constitutionem deducenda sunt, sic, ut cū venerint Magni Domini nostri aulici, qui missi sunt in Liuoniam, homines educere ex arcibus,

Acta in conuentu Legatorum

Derpato, Noungardia parua, Paidā, Polczēuia,
Iaruaso, Perķēla, Salaczā, Pernaua, & Feli-
no, tūm Regis aulici debent curare congregari
equos cum rusticis Lotauis, & uehicula ad de-
ducenda tormenta Magni Domini, quæq; ad
ea attinent, commeatum, & Vladicam Derpa-
tensem, imagines, & ornamenta Ecclesiastica,
Palatinos, & omnes homines ad deducendos
illos, res, bonaq; illorum, prout poterunt ex-
portari. Vbi verò rusticos Lotauos congrega-
uerint, & dederint Magni Domini hominibus,
tūm homines Magni Domini septem dierum
spacio, res et bona sua in curribus imponere de-
bent, ab eo die, quo equos, & Lotauos dederint.
Et vbi septem dierum spacio omnes res suas
in curribus imposuerint, exire ex arce cum om-
nibus Plescouiam debent, quos Lituani prose-
qui, & deducere tormenta, & homines Magni
Domini Plescouiam vsq; debent: arces verò
aulicis Regijs, qui ad accipiendas illas missi
sunt, reddere debent. Ad hæc & ex postre-
mis, quas cessit Magnus Dux Regi Stephano,
arcibus Liunionensibus, ex Kokenhausen, Skro-
no, Linnewardo, Krutzburgo, Borzuno, Cze-
stuiuo, Tricato, Rocono, Wolodimericio, A-

listo,

listo, Gouia, Lauduno, Golbima, Režica, Luza, Wlecha, Kerepecio, Mukouo, Randeha, Rinholio, Conhoto, Caulecio, & ex Curflouo præsidium, homines, tormenta, res omnes, & cibaria eodem modo cum Lotauis ad diem certum, & tempus constitutum, Mensis Martij scilicet quartum diem, omnia inde deducere debent, quos Lituani Plesconiam usq; comitari debent. Tormenta verò Magni Domini in arces illas inducta, cum globis, & pulueribus ex omnibus Liuonicis arcibus vnà cum hominibus eodem tempore deducere debent, secundum scriptum, quod ex vtraq; parte Legati vtrinq; commutârunt & acceperunt, cum subscriptione manuum Notariorum. Illa autem tormenta, quæ aliqua in arce capta sunt in Liuonia, in iisdem relinqui debent, secundum scriptum, quod Legati vtriusq; partis cum subscriptione Notariorum acceperunt. Quòd si verò com meatum, cibaria, vel simile aliquid vna vice cum hominibus simul ex arcibus deducere non poterunt, vel si equos tam citò non collegerint, ea omnia homines Magni Domini nostri in iisdem arcibus sub sigillo suo, & custodia relinquere debent, quibus aulici Regij nullum detri-

Acta in conuentu Legatorum

mentum, vel iniuriam inferre debent : imò cum secunda vice ad ea accipienda venerint , aulici Regij remittere omnia per Lotauos Plescouiam , eodemq; modo Lituanì deducere debent. Sic etiam & ex illis arcibus , quibus Magno Domino nostro , Czar atq; Magno Duci Rex Stephanus cessit ex Velikoluko, Zauolocia, item Rzoua, Pusta, Neuelia, Chelma, & Plescouiensibus castellis , quæ erant in potestate Regis Stephani, eodem modo milites Regij deduci debent, vnà cum tormentis , quæ inuexerat Rex Stephanus. Aulici verò Magni Domini , qui ad capiendas illas arces missi sunt debent congregare subditos illarum arcium cum equis, et dare aulicis Regijs ad deducenda præsidia , tormenta , & milites prout poterunt exportare: & cum rustici cum equis congregati, & dati Regijs fuerint, eodem modo Lituanì septem dierum spacio omnem com meatum, et quidquid erit, in curribus imponentes, ex arcibus exire , & arces Magni Domini nostri aulicis, qui ad capiendas illas missi sunt , tradere debent, quiq; Lituanos, tormenta, & com meatum omnem comitari, & deducere debent ex Velikoluko , Chelma , Neuelia , Zauolocia ad

Oferisci-

Oferiscium : ex *Plescouiensibus* verò castellis ad *Nouogrodecam*, *Liunicam*. Sed tormenta illarum arcium, quibuscum captæ erant, relinquenda sunt in ijsdem arcibus, secundum scriptum, quod datum est aulicis Magni Domini : tormenta verò, quæ Rex *Stephanus* induxit, remitti debent, vnà cum militibus. Quòd si vna vice commeatum, cibaria, vel aliquid simile euehere non poterunt, vel si rusticos, equosue tam citò non congregauerint, residuum illum commeatū *Lituan*i sub sigillo suo, & custodia relinquere debent, quos postea secunda vice Magni Domini nostri aulici, congregatis rusticis, & equis, ad arces *Lituanorum* remittere debent, comitatumq; mittere, vt nulla vis, iniuria, detrimentum, & incommodum ex vtraq; parte in arcibus inferatur. Quemadmodum etiam, cum Magni Domini nostri *Czar*, atq; Magni Ducis milites, *Vladica* cum imaginibus, *Poppis*, & omnibus ornamentis Ecclesiasticis, tum *Palatini*, *Nobiles*, *Sclopetarij*, *Cosaci*, & omnes alij ex arcibus *Liunicis* ducentur, his omnibus supradictis, tormentis, & thesauro Magni Domini in via *Lituan*i milites ipsi vel per *Lotauos*, vel *Germanos*

Acta in conuentu Legatorum

nullam iniuriam, vel damnum inferre debent, sed ita comitari, ne in uia interficiantur, vel spolientur, vel vis aliqua inferatur. Et secundum has litteras constitutionis, Litواني homines Magni Domini nostri ex arcibus Liuonicis, Plescouiam usque, cum omnibus rebus integre, sine ulla iniuria deducere debent: nostri vero Magni Domini homines illos Lotauos, equos, & quoscunque Regios, qui eos Plescouiam deducunt, quamprimum eò perduxerint, illos sine ulla detentione remittere debent, neque in via insidias struere, vel iniuriam ullam inferre. Ita etiam ex illis arcibus, quas Domino nostro Czar, atque Magno Duci Rex Stephanus cessit, cum milites, & omnis commeatus Lituanicus ex illis ducetur, Magni Domini nostri homines in via nullum incommodum, vel iniuriam illis inferre, Lituanos non interficere, spoliare, vel tormenta, commeatumque adimere, ita ut nulla penitus illis Lituanis iniuria inferatur, sed comitari, & deducere ex ijs arcibus, ad Regis Stephani arces cum equis, secundum has constitutionis litteras, debent. Hos autem homines Magni Domini nostri, qui Regis Stephani homines comitabuntur, & eos deducunt,

tormen-

tormentaꝗ reuehent, omnes sine vlla iniuria,
 vel retentione remittere, neꝗ in via illos inter-
 ficere, nullasꝗ insidias illis struere debent. Et
 secundũ hanc constitutionem Legatorum Ste-
 phanus Rex ad Magnum Dominum nostrum
 Legatos suos magnos missurus est, eodemꝗ
 modo Magnus Dominus noster ad Regem Ste-
 phanum Legatos suos magnos mittere debet,
 istarum rerum crucis osculo confirmandarum
 causa, & secundũ nostram Legatorum con-
 stitutionem litteras foederis Magnus Dominus
 noster, & Rex Stephanus conscribere, & in-
 ter se commutare debent. Cuius causa Lega-
 tos suos Stephanus Rex ad Magnum Domi-
 num nostrum certo tempore missurus est, ad
 diem scilicet Sanctæ Trinitatis, anno septem
 millesimo, Nonagesimo, Magnus verò Domi-
 nus noster, ad Assumptionis Beatæ Mariæ
 Virginis Dei genitricis festum, eodem anno se-
 ptem millesimo, Nonagesimo. Itaq; donec Le-
 gatio absoluetur, inter Magnum Dominum no-
 strum, & Regem Stephanum, cũ Legati Re-
 gij apud Magnum Dominum nostrum fuerint,
 hocꝗ iureiurando, & crucis osculo confirma-
 uerint; cũ etiam Magni Domini nostri Lega-

Acta in conuentu Legatorum

ti apud Regem Stephanum erunt, idemq̃ illic iureiurando, & crucis osculo confirmabunt, per id omne tempus, ad præfinitos vsq̃ decem annos, bellum ex vtraq̃ parte geri non debet. Et inprimis Magnus Dominus noster Czar atq̃ Magnus Dux in ditiones Regis Stephani ipse cum exercitu suo procedere, Senatores, et Palatinos cum militibus mittere, & loca occupare, aut capere, vllasq̃ iniurias & detrimenta in finibus, in omnibus locis ditionis Regis Stephani, inferre non debet: ita vt neq̃ dissidia, nec bella inde oriantur; præsertim hoc pacis tempore non obsidere, aut obsidione cingere arcem Kyouiam, cum omnibus bonis, & pagis; arcem Caneuium, cum pertinentibus; arcem Czerkasum, cum pertinentibus; arcem Zitomerum, cum bonis suis; arcem Ouruciam, cum pagis; arcem Linbecium, cum pagis; arcem Homiam, cum pagis, & pertinentibus; Vuaronecium, Ielesouium, Ierenicium, Koscleualesam, Morozouicium, Lipinicum, Polezanum; arcem Furouam, cum pertinentibus; arcem Mozeram, cum pertinentibus; præterea Beziczum, Brachinum, Reczicam, Horuolum, Streßinum, Czierzkum, Propoiskū,

Mohileui.

Mobileuium, arcem Mscislauiam, cum pertinentibus, & bona Chotlouiensia, arcem Kryczewiam, cum pertinentibus, arcem Dobrounam, cum pertinentibus, & bona Horscium, & Romana; arcem Orsam, cum pertinentibus, & pagos Lobauiczum, Mikulina; arcem Vitepscium, & pagos Brusam, & Dreczychuk; arcem Surazum, & pagos Surazenses; Vsuatum, & Oseriscium, arcem Velisium, arcem Polociam, cum castellis, pagis, & bonis pertinentibus; arcem Kopia, arcem Krasny, arcem Vlam, arcem Iuroilam, arcem Dryfsam, arcem Kopcum, & Desna, arcem Kosianum, arcem Sitnam, arcem Nessczerdum, arcem Socolum, & ad Polociam pertinentia; arcem Lukomliam, cum pagis; arcem Bielma-kow, cum pagis; arcem Vjaczam, arcem Lebedkam, & Polocenses pagos, Mosnicouium, Neporotouicium, Verbilouam, Slobodam, Kubcium, Viasnium, Clinum, Zamosnum, Iscium, Neuedreum, & Horodisczum, Kreczetam in lacu Othulouio sitam; Naculionum, cum pertinentibus; arcem Druiam, cum pertinentibus; arcem Iszkauum, cum pertinentibus.
Adhac Magnus Dominus noster, Czar, atq;

Acta in conuentu Legatorum

Magnus Dux Ioannes Basilij Ruffiæ, nulla bella, impedimenta, & iniurias inferre, neq; aduersus Curlandiæ terram bellum gerere debet; nec non arces in terra Liuoniæ, arcem Rigam maiorem, & arcem Rigam minorem, arcem Dalenum, arcem Kircholmum, arcem Kokenhausen, arcem Skrownno, arcem Linnewardum, arcem Krutzborcum, arcem Iski- lum, arcem Radohosium, arcem Dunemundam, arcem Iuesum, tres arces Kremonum, item Iurani- am, Ireidenum, Ziguoldum, arcem Sonse- lum, arcem Nitouam, arcem Iurenborcum, ar- cem Narbiu, arcem Rosenbecum, arcem Ro- senum, arcem Lemsinum, arcem Moianum, ar- cem Litoperum, arcem Kesiā, arcem Orliam, arcem Niewhenam, arcem Pebalgum, arcem Skuinam, arcem Zerbenum, arcem Smiliti- num, arcem Borzunum, arcem Czesiuum, arcem Tricatum, arcem Rowny, Horodisczū, Laudunum, Horodisczum, Holbinam, arcem Re- zicam, arcem Luzum, arcem Vlechum, ar- cem Volodimericium, arcem Ilisenum, arcem Pletenberckum, arcem Alostum, arcem Ve- kelum, arcem Nouogrodecam Liouicam, ar- cem Kerepecium, arcem Gouiam, Kurslou-
um, ar-

um, arcem Iurienum, Mukouum, Randekum, Rynholm, Conhotum, Caulecium, Laifium, Borholmum, PolcZeuiam, Paidam, Viliannum, Iaruasum, Pernauam antiquam, & Pernauam nouam. Fines autem omnium arcium iidem, vt antiquitus fuere, esse, & permanere debent. Eodem modo etiam Magnus Dominus Stephanus, Dei gratia, Rex Poloniæ, & Magnus Dux Lituaniæ, ipse cum exercitu suo contra Magnum Dominum nostrum, Czar, atq; Magnum Ducem Ioannem Basilij Russiæ, & terram, dominiaq; ipsius bellum gerere, Senatoresq; & Palatinos cum militibus mittere; loca deniq; in dominio Magni Domini nostri occupare, vel oppugnare, & finitimis nullam iniuriam, detrimentumq; hoc pacis tempore inferre non debet; neq; bellare, vel impedire Magni Domini nostri terram Moscouiæ totam, & Nouogardiam magnam, pagos, & ad eandem pertinentias arcem Plescouiam, & castella Plescouiensia; Opokam, Crasnam, Ostrouiam, Veliã, Voronecium, Isborscũ, Vdouam, Kobiliũ, Vrnã, Dubkouiã, Viszehorodum, Volodimericiũ, & pagos Plescouienses, cũ terra Plescouiensi tota, arcem Sebesium, cũ

pagis,

Acta in conuentu Legatorum

pagis, arcē Tueriā, terramq̃ Tueriensem totā,
 arcem Pereſlanum Reſaniensem, & Reſani-
 ensem terram totam, arcem Pronskum, terrāq̃
 ipsius non vastare, neq̃ illi bellū inferre debet.
 Præterea idem Magnus Dominus Stephanus
 Dei gratia, Rex Poloniae, & Magnus Dux
 Lituaniae, & has arces Magni Domini nostri
 eodem pacis tempore infestare non debet; ar-
 cem Kilska, cum pagis; arcem Puteilam, cum
 pagis; arcem Nouogardiam seuerensem, cum
 pagis; arcem Radohosczum, cum pagis; arcem
 Czernihouium, cum pagis; arcem Starodubum
 cum pagis; arcem Poczepam, cum pagis; arcem
 Poczepouihori, cum pagis; pagosq̃ Sulesium,
 Babocium, Suetilouicium, Holodnum, Scarbo-
 uiciū, Lapecium; arcem Caraczewium, cum
 pagis, pagosq̃ Chotemliam, Snoroscium, Cho-
 robouum, Milinium, Dracouium; arcem Irub-
 czescum, cum pagis; arcem Mosalscum, cum
 pagis; arcem Serpaicum, cum pagis, pagosq̃
 Zamosam, Iucharzewuam, Dusnam, Dhomini-
 cium, Pohostum, Moszczinum, Demenum, Ho-
 rodenum, Wrepeietum, Snopohum, Couilnū,
 Sariam, Lazoreuam, Horodisczam, Bleze-
 uiciū, Lubunum, Danilouiciū; arcem Brans-
 kam,

*ham, cum pagis, pagosq̃ Solouicios, Prikladne-
 uium, Pancinum, Theodoreuium, Osouicum,
 Kopinicum, Suchozium, Wszechlaulium,
 Doronniū, Zernium; arcem Roslauliam, cum
 pagis; arcem Smolenscium, cum itineribus, pa-
 gis, & omnibus pertinentibus, pagosq̃ Ielouci-
 um, Eoluanicum, Lazoreusczinum, Pustosie-
 lium, Romanouium, Kopotkouicum, Molech-
 nam totam, & quidquid ad eam pertinet. Et
 Petrouij Derzauiam, Lotouam, Zuerouicum,
 Dubrouienscij Putium, Catinum, Cassliam,
 Dorecziam, Radissczuniam; arcem Msczen-
 scum, cum pagis; arcem Opakouiam, cum pagis,
 pagosq̃ Zalidouiam, Nedothodouiam, Biscoui-
 cium, Lyczinum; arcem Viasmam, pagosq̃ ad
 illam spectantes; arcem Drohobuscum, & pa-
 gos ad eam antiquitus pertinentes; arcem Beli-
 am, cum omnibus bonis ad eam spectantibus,
 Werchouia, & Bolsouia, et Septouio, & Mo-
 nimdoua Sloboda; arcem Velikolukum, & pa-
 gos Velikolucenses, Dolisiam, Beresaniam,
 Vsuia, Lowcium, Vesnibolohum; arcē Chel-
 mam, & pagos ad illam pertinentes, Velilam,
 Lopasticam, & Buicium; arcem Zauolociam,
 RZouampustam, & RZouenses pagos; arcem*

Acta in conuentu Legatorum

Neueliam; arcem Toropecium, & omnes pagos Toropecientes, Dancouium, Luibutum, Dubnum, Roznum, Turum, Biberouam, StarcZeuiam, NeZelscium, Plauetscium, ZeZetscium, Ofereciam, CaZarinowscZinum. Fines autem his omnibus arcibus ij, qui antiquitus fuerunt, esse debent: & hæc omnia ex vtraq; parte, secundum has constitutionis litteras nostras, & nostrum iuramentum, crucisq; osculum, firmiter, & inuiolabiliter seruari debent, quodq; ipsi crucis osculo confirmantes, & litteras pacis commutantes, hoc fœdus ita tenere debent. Legatis verò, qui à Magno Domino Stephano Rege, ad Magnum Dominum nostrum CaZar atq; Magnum Ducem mittentur, venire, & redire ad Regem Stephanum, sine vlla retentione, cum omnibus hominibus, & bonis ipsorum secundum litteras patentes Magni Domini, liberum erit. Et quando ad Magnum Dominum nostrum Stephanus Rex Legatos suos miserit, tùm Stephanus Rex illis Legatis suis plenam Instructionem de Captiuis liberandis, & qui sunt in Lituania Captiui Magni Domini nostri, quomodo liberari debeant, dare tenebitur. Quòd si aliqua iniuria, inter finitimos

incolas

incolas interea temporis ex utraque parte orta fuerit, tum Palatini, & locum tenentes Praefecti, ubique in finitimis arcibus, per omnes ditiones ex utraque parte, intra id temporis spacium de illis iniurijs inuicem mitti, qui iustitiam ex utraque parte administrare, & malos punire debent. Supra haec omnia nos Magni Domini, Czar, atque Magni Ducis Ioannis Basilij Russiae, legati, ego aulicus & Praefectus Casinensis, Dux Demetrius Petri Ieleczki, ego aulicus, & Praefectus Coselnensis, Romanus Basilij Olpharius, ego Notarius Magni Domini, Mikita Bassenka Nicephori filius Versczahina; & ego Magni Domini Vicenotarius, Zacharias Suiazeuius, cum Magni Domini Stephani, Dei gratia Regis Poloniae, & Magni Ducis Lituaniae Legatis, Duce Ianusio Nicolai Zbaraski, Palatino Braslauense, Capitaneo Krzemenecense, & Pinscense; Domino Alberto Radiuilio, Duce in Olyca, & Nieswiz, Marschalco curiae Magni Ducatus Lituaniae, Capitaneo Cownense; & Notario Magni Ducatus Lituaniae Michaële Haraburda, pacem conclusimus, & litteras constitutionis conscripsimus, signaque nostra iisdem

subappendi.

Acta in conueutu Legatorum

subappendimus, litterasq̃ vicissim accepimus
& crucis osculo confirmauimus. Præterea
quoq̃ crucem super his omnibus osculati su-
mus, quòd præter has constitutionis litteras in-
ter Magnum Dominum nostrum Czar, atq̃
Magnum Ducem, & Magnum Dominum Ste-
phanum Poloniae Regem, & Magnum Litua-
niae Ducem, res aliter fieri non debent. Et de
hac pacis constitutione conclusionem fecimus,
& crucis osculo confirmauimus, coram Legato
Gregorij Papæ xij. Antonio Posseuino. Scri-
ptum in Iamo Zapolscij, Anno septem mile-
simo, Nonagesimo, Mense Ianuario.

SVBSCRIPTIO CVM SIGILLIS.

Ego Magni Domini, Czar, atq̃ Magni Ducis
Notarius, Mikita Bassenka Nicephori, filius
Vereščzahina, has constitutionis litteras ma-
nu mea subscripsi.

Ego Vicenotarius Magni Domini, Zacha-
rias Suiaxeuius, has constitutionis litteras
manu mea subscripsi.

Et scriptæ hæ constitutionis litteræ in duo-
bus folijs coniunctis, conglutinatis, infraq̃ scri-
ptum: Notarius Bassenka Vereščzahina.

Litteræ

LITTERÆ COMPOSITIONIS
pacis Legatorum Sere-
nissimi Poloniae Regis.

*Os Magni Domini Step-
hani, Dei gratia, Regis Polo-
niae, & Magni Ducis Li-
tuaniae, Russiae, Prussiae,
Masſouiae, Samogitiae, Li-
uoniae, Principis Transyl-*

*uaniae, & aliorum, Legati, Dux Ianusius Ni-
colai Coributouicz, Zbaraski, Palatinus Bra-
slauiensis, Capitaneus Krzemencensis, &
Pinscensis; Albertus Radiuilius Dux in Oly-
ca, & Nieswiz, Marschalcus curiae Magni
Ducatus Lituaniae, Capitaneus Cownensis, &
Michael Haraburda, Secretarius Regiae Ma-
iestatis Magni Ducatus Lituaniae, secundum
mandatum Magni Domini nostri conuenimus
cum Magni Domini Ioannis Basilij, Dei gratia,
Domini Russiae, & Magni Ducis Volodime-
rie, Moscouiae, Nouogardiae, Casaniae, Astracaniae,
Plescouiae, Iueriae, Tueriae, Permiae,*

Z

Viatciae,

Acta inconuentu Legatorum

Viatcie, Bulgarie, & aliorum, Legatis, aulico & Præfetto Casinense, Duce Demetrio Petri Ieleczi; aulico & Præfetto Coselnense, Romano Basilij Olpherio; Notario Mikita Bassenka, Nicephori filio Versczahina, Vicenotario Magni Domini Zacharia Suiazeua, de pace, & bona colloctione. Miserat enim ad Magnum Dominum Ioannem Basilij, Dei gratia, Dominum Russiæ, & Magnum Ducem, Sanctissimi Papæ Romani Gregorij xij. Legatus, R. P. Antonius Posseuinus cum litteris hominem suum Andream Apollonium, ut cum Magno Domino nostro Stephano Rege, & Magno Duce, missis ad aliquem locum Legatis suis, pacis constitutionem facerent. Itaque nos Magni Domini Stephani Regis Legati, Iannusius Nicolai Zbarascius, Palatinus Braslauensis, Albertus Radiuilius, Marsbaleus curiæ, & Michael Haraburda Notarius, conuenientes in Iamo Zapolscij, inter Porchouiam, & Zauolociam, in Velicolucensi via, cum Magni Domini Ioannis Basilij, Dei gratia, Domini Russiæ, & Magni Ducis Legatis, aulico et Præfetto Casinense, Duce Demetrio Petri Ieleczi, aulico & Præfetto Coselnense, Ro-

mano

mano Basilij Olpherio, cum socijs, foedus ad decem annos, à Baptizatione Christi anno septem millesimo, nonagesimo, ad idem festum Baptizationis Christi anni septem millesimi centesimi, super his sanximus: Quòd Magnus Dominus noster Stephanus Rex propter pacem Christianam iusserit cedere Magno Domino Ioanni Basilij Domino Russiae, & Magno Duci arces, quas Magnus Dominus noster à Domino, & Magno Duce ceperat, arcem Velikolucum, arcem Neuelliam, arcem Zauolociam; item Rzouampustam, arcem Chelmam, cū omnibus pagis, & alijs ad illas arces pertinentibus; & Pleseouiensia castella, Voronecium, Veliam, Ostrooniam, Crasnam, & quidquid nunc Magnus Dominus noster ex arcibus Pleseouiensibus acceperit, uti Vieuiam, Volodimericium, Dubkouiium, Veszegrodum, Viborecium, Isborscium, Opokam, Gdouiam, Kobilegrodisscium & Sebesium, hæ omnes arces in partem Magni Domini & Magni Ducis, more antiquo, ad Pleseouiam pertinere debent. Et in partem Magni Domini nostri Stephani Regis Poloniae, & Magni Ducis Lituaniae, Magnus Dominus Ioannes Basilij, Dei gratia,

Acta in conuentu Legatorum

Dominus Russiæ, & Magnus Dux, iussit Legatis suis cedere in terra Liuoniæ arcem Kokëhausen, arcem Skrounam, arcem Linnewardum, arcem Krutzborcum, arcem Borzunum, arcem Czeſtuinum, arcem Tricatum, arcem Rownum, arcem Volodimericium, arcem Alistum, arcem Houiam, Horodisczum, Laudunum, Horodisczum, Holbinum, arcem Rezicam, arcem Luzum, arcem Vlechum, arcem Percolam, arcem Salaczum, arcem Iorieuum aliàs Derpatum, Nouogardiam Liuonicam, Kerepecium, Mucouiam, Randekum, Rinholiam, Conhotum, Cauletam, Kurſlouiam, Laifum, Taruaſum, Polozeuiam, Paidam, aliàs album lapidem, Vilianum, Pernauiam antiquam, & Pernauiam nouam, cum omnibus bonis, ad eas pertinentibus. Præterea in partem Magni Domini nostri Velisum ceſſit, vna cum Vitepſcij terra, cum arce Velisio ad Vitepſcium, & terra Toropecij ad Toropecium ipſum. Terræ autem Velisij antiqui fines eſſe debent, ſicut erant terræ Vitepſcij cum Toropecij terra. Homines verò, & tormenta, com meatuſq; ex arcibus vtriuſq; partis deducenda ſunt ſecundum conſtitationē: ita vt cum ve-

nerint

nerint illuc *Aulici Magni Domini nostri*, qui *Velicolucum*, *Neueliam*, *Zauolociam*, item *Rzouampustam*, *Chelmam*, & ad *Plescouienses arces*, quæ sunt in potestate Magni Domini nostri, ad deducendos homines, milites, tormenta, quæ Magnus Dominus noster illuc induxit, & omnem commeatum missi sunt; tùm Magni Domini, & Magni Ducis aulici missi ad accipiendas illas arces ab aulicis Magni Domini nostri, congregatis equis, & curribus, eos aulicis Magni Domini nostri ad auenhenda tormenta, pulueres, & globos commeatumq; omnem, milites, Palatinos & vniuersos homines illos, & bona illorum, prout exportari poterunt, dare debent. Et cùm rustici cum equis congregati, & dati fuerint, tùm homines Magni Domini nostri septem dierum spacio ab eo die, cùm currus dati fuerint, in eosdem omnia imponere, & post septem dies ex arcibus exire, arces verò & tormenta Magni Domini, & Magni Ducis aulicis missis ad accipiendas illas reddere debent: qui acceptis arcibus, homines Magni Domini nostri, et tormenta ex arcibus *Velikoluki*, *Chelma*, *Neuelia*, *Zauolocia*, ad arcem Magni Domini nostri

Acta in conuentu Legatorum

Oseriscum ex Plescouiensibus verò arcibus ad
Nouogardiam Liuonicam comitari, & deduce-
re debent. Tormenta verò vetera, quæ in ar-
cibus ijs, cum captæ sunt, fuerunt, relinquen-
da, & reddenda sunt cum arcibus Magni Do-
mini, & Magni Ducis aulicis, secundum scri-
pta aulicis data. Inuecta verò tormenta, quæ
Magnus Dominus noster in easdem arces indu-
xit, deducenda sunt vnà cum hominibus, secun-
dum scripta, quæ Legati vicissim inter se cum
subscriptione manuum Notariorum commutâ-
runt. Quod si aliquem commeatum, cibaria,
vel aliquid simile ex arcibus vna vice ob penu-
riam hominum, vel equorum euehere non pote-
runt, id residuum quidquid restabit, homines
Magni Domini nostri sub sigillo suo, & cu-
stodia in ijsdem arcibus relinquere, Magni ve-
rò Domini, & Magni Ducis homines huic cu-
stodiæ, commeatuiq; nullam iniuriam, damnūq;
inferre, sed secunda vice Magni Domini, &
Magni Ducis aulici, congregatis rusticis, &
equis, commeatum illum, & quicquid relictū
fuerit, ad arces Magni Domini nostri Oseris-
cum, & Nouogardiam Liuonicam remittere,
& deducere debent. Eodem modo & ex illis
arcibus,

arcibus, quas Magno Domino nostro Magnus Dominus, & Magnus Dux cesserit, cum venerint aulici Magni Domini, & Magni Ducis, missi ad deducendos ex arcibus Liuonicis homines, ex Derpato, Nouogardia Liuonica, Paidā, Polczewo, Taruaso, Laïso, Percolia, Salaczō, Pernauia, Vilia, tūm Magni Domini nostri aulici rusticos Lotauos, cum equis, & curribus ad deducenda Magni Domini, & Magni Ducis tormenta, pulueres, globos, com meatum, Vladicam Derpatensem, imagines, et ornamenta Ecclesiastica, Palatinos, & omnes homines, illorumq; bona, ut poterunt, exportari, congregare debent. Et cum iam rusticos & equos congregauerint, tūm Magni Domini, & Magni Ducis homines ab eo die, quo equi dati fuerint, septem dierum spacio, omnia curribus imposita ex illis arcibus cum omnibus rebus suis Pleiscouiam ire, arcesq; Magni Domini nostri aulicis ad accipiendas illas missis tradere, nostri autem Magni Domini homines Magni Domini, & Magni Ducis tormenta, & homines cum omnibus bonis illorum Pleiscouiam comitari, & deducere debent. Deindē ex ultimis arcibus Liuonicis, quas Magnus Domi-

Acta in conuentu Legatorum

nus, & Magnus Dux, Magno Domino nostro Regi, & Magno Duci cessit, uti ex Kokenhausen, ex Skrownno, Lenwardo, Krutzborco, Borzuno, Czesuino, Tricato, Rouno, Volodimerecio, Alisto, Gouia, Lauduno, Holbino, Rezica, Luza, Wlectto, Kerepecio, Mukouia, Randebo, Rinholia, Conhoto, Cauleto, & Curslouia, homines, & commeatum omnē eodem modo cum rusticis Lotauis ad tempus certum, ad diem quartam mensis Martij deducere, & euehere debent. Quos Magni Domini nostri homines, tormenta, homines, & omnia comitari, & deducere Plesconiam usque debent, tormenta verò inuecta, pulueres, & globos ex iisdem arcibus Liuonicis, vnā cum hominibus, eodem tempore secundum scripta, quæ inter se vicissim Legati acceperunt, cum subscriptione manuum Notariorum, Magni Domini, et Magni Ducis Notarij Mikitæ Bassenca Veresczahina, & Zachariæ Suiazeuij Vicenotarij, Magni verò Domini Regis, & Magni Ducis Notarij Michaëlis Haraburda deduci debent. Sed illa tormenta, cum quibus arces Liuonicae captæ sunt, secundum scripta, quæ itidem Legati vicissim inter se cum sub-

scriptio-

*scriptione manuum Notariorum acceperunt, in
 ijsdem arcibus Liuonicis relinquenda sunt.
 Quod si vna vice aliquos commeatus, ob rusti-
 corum, vel equorum penuriam, ex istis arcibus
 euehere non poterunt, hos Magni Domini, &
 Magni Ducis homines in ijsdem arcibus, cum
 obfignatione, & custodia relinquere, Magni
 autem Domini nostri homines huic commeatui,
 custodibusq; nullam iniuriam, vel damnum in-
 ferre, sed secunda vice ijdem Magni Domini
 nostri homines illos Magni Domini, & Ma-
 gni Ducis hominum commeatus comitari, &
 Plescouiam vsq; deducere debent. Insidia au-
 tem, iniuriæ, detrimenta, & damna in omni-
 bus arcibus ex vtraq; parte fieri non debent,
 cum homines Magni Domini, & Magni Du-
 cis ex arcibus Liuonicis, Vladicam Derpaten-
 sem cum imaginibus, & omnibus ornamentis
 Ecclesiasticis, Poppo, & pertinentia ad Ec-
 clesias, Palatinos, & filios nobilium, sclo-
 petarios, Cosacos, & vniuersos homines eue-
 here, & educere incipient. His omnibus supra-
 dictis, Vladicæ, & alijs in via Magni Domini
 nostri homines nullam iniuriam, damnum, in-
 commodumue inferre: sed ne per Lotauos, vel*

Acta in conuentu Legatorum

Germanos interficiantur, vel spolientur, curare debent. Secundum has constitutionis litteras, Magni Domini nostri Regis, & Magni Ducis homines, & tormenta, ex arcibus Liouonicis deducta, Plescouiam comitari, & per eosdem Lotauos deducere debent. Hos vero homines Magni Domini nostri, qui eos comitabuntur, & Lotauos, qui illos Plescouiam ducent, quam primum Plescouiam attigerint, sine vlla retentione iterum remittere, nec iniuriam, damnumq; illis inferre, nec interficere, vel insidias illis struere debent. Eodem modo illis Magni Domini nostri hominibus, cum ex his arcibus, quas Magnus Dominus noster Rex, & Magnus Dux, Magno Domino, & Magno Duci cessit, ducentur, nulla iniuria, vel damnum in via à Magni Domini hominibus inferri; & nec interficere illos, neq; spoliare, nec tormenta auferre, nullumq; penitus illis incommodum inferre debent; sed comitari, & deducere illos ad Magni Domini nostri, & Magni Ducis arces secundum has constitutionis litteras debent; & illos quicumq; comitabuntur, & ducent Magni Domini nostri homines, iterum sine vlla offensione, vel iniuria,

vt in

ut in via damnum aliquod illis non inferatur, neque interficiantur, remittere debent. Et secundum hanc nostram constitutionem, Magnus Dominus noster Rex, & Magnus Dux, ad Magnum Dominum, & Magnum Ducem Legatos suos Magnos missurus est; eodemque modo Magnus Dux ad Magnum Dominum nostrum Legatos suos magnos, eius rei crucis osculo confirmandæ causa, mittere debebit. Secundum has nostras constitutionis, & foederis litteras Magnus Dominus noster Rex, & Magnus Dux, cum Magno Domino, & Magno Duce vicissim commutare debet: Legatosque suos Magnus Dominus noster, ad Magnum Dominum, & Magnum Ducem missurus est, ad tempus & diem certum, festum scilicet Trinitatis sanctissimæ proximè futurum, anno septem millesimo Nonagesimo, & Magnus Dominus atque Magnus Dux eodem modo Legatos suos mittere debet ad Magnum Dominum nostrum, ad tempus, & diem certum, nempe Assumptionis purissimæ Dei Genitricis futurum festum, eodem anno septem millesimo Nonagesimo. Et quousque Legatio inter utrumque Magnum Dominum absoluetur, & à Magnis

Acta in conuentu Legatorum

Dominis crucis osculo confirmabitur, per id omne tempus (vt & postea ad constitutos vsq; decem annos) bellum ex vtraq; parte geri non debet. Quapropter ipse Magnus Dominus noster Rex Poloniae, atq; Magnus Dux Lituaniae, contra Magnum Dominum Ioannem Basilij, Dei gratia, Dominum Russiae, & Magnū Ducem, terram, & Dominia ipsius bellum gerere non debet; ipse cum exercitu non procedere; neq; Senatores, & Palatinos suos mittere; loca non occupare, nec possidere; in finibus deniq; bellum, & discordias non mouere, nullasq; iniurias inferre: non bellare, neq; impedire, per omne id foederis tempus, Magni Ducis Moscouiae terram totam, Nouogardiam magnam, & pagos Nouogardienses, terramq; Nouogardiensem totam; arcem Plescouiam, et Castella Plescouiensia, Opokam, Crasnum, Ostrouiam, Veliam, Voronecium, Isborscium, Gdouiam, Cobiliam, Vreuiam, Dubkouiam, Viszegrodum, Volodimericum, & pagos Plescouienses, terramq; Plescouiensem totam; arcem Sebesium, bonaq; Sebesiensia, arcem Tueriae, & terram Tueriensem totam; arcem Preslauiam Resaniensem, & terram Resa-

nia totam; arcem Pronsciam, & Pronsciae terram totam. Sic nec bellare, neque aliqua re impedire debet Magnus Dominus noster Rex Poloniae, & Magnus Dux Lituaniae Stephanus has arcem Magni Domini Ioannis Basilij, Dei gratia, Domini Russiae, & Magni Ducis, toto foederis tempore, arcem Rylsciam, cum pertinentibus; arcem Putimliam, cum pagis; arcem Nouogrodecam Seueriensem, cum pagis; arcem Radoboscium, cum pagis; arcem Czernihouiam, cum pagis; arcem Starodubum, cum pagis; arcem Poiam, cum pagis; arcem Popeuihoriam, cum pagis; pagosque Zalesiam, Babicium, Suetilouicium, Holodnam, Scarbouiczum, Lopicium; arcem Caraczouiam, cum pagis; pagosque Chotimbium, Snouiam, Choroborum, Mglinum, Drocouiam; arcem Trupczescum, cum pagis; arcem Mosalscium, cum pagis; arcem Serpiscium, cum pagis; pagosque Zamosnum, Luchaczouiam, Degnam, Hominicium, Pohosticiam, Moszczinam, Horodecznam, Vzipericium, Snopotum, Couilnum, Suiam, Lazareuam, Horodiszczam, Blizeuicium, Kubolouicium, Danilouicium; arcem Branscium, cum pagis, pagosque Solouicios, Prikladnam, Paci-

nam,

Acta in conueutu Legatorum

nam, Iridorownam, Osouicum, Copiniciu, Iu-
 charum, Vseslaulum, Voronium, Zirinum;
 arcem Roslaukam, cum pagis; arcem Smolen-
 scium, cum itineribus, pagis, & bonis pertinen-
 tibus, pagosq; Ielouiciu, Boluaniciu, Lazo-
 rewsczinam, Pustosieliam, Romanouiam,
 Copotkuiciu, Molochnam, & ad eos perti-
 nentia, & Petrouij Dzersauiam, Cutouiam,
 Izucreuiciam Dubrouienssem, Putiam, Catina,
 Caspariam, Poreczam, Rudisztziezeiam, ar-
 cem Mscenscum, cum pagis Horodisczum,
 Dmitrouezium; arcem Mescescum, cum pa-
 gis; arcem Opokonam, cum pagis, pagosq; Za-
 lidouiam, Niedochouiam, Biscouiciu, Lycza-
 nam; arcem Viaznam, pagosq; Viazna; ar-
 cem Dorohobuziam, & pagos Dorohobuzie,
 quodq; antiquitus ad illam spectat; arcem Re-
 lam, cum pagis, & Verchouiam, & Bolsse-
 uiam, Soptouiam, Monouidouiam, Slobodam,
 arcem Velikolucum, pagosq; Velicolucenses;
 Dolicam, Beresaiam, Vsualowcum, Vesnam,
 Boloham; arcem Chelmam, pagosq; illius, Ve-
 lilam, Lopascicam, & Buzcam; arcem Zauo-
 lociam, item Rzouampustam, & pagos Rzou-
 uie, arcem Neucliam; arcem Toropeciam, &

omnes

omnes pagos Toropeciae, Daucouiam, Lubutã, Dubnam, Roznam, Ihuram, Bibiumam, Starcouiam, Nizelsciam, Plauitsciam, Zizetsciam, Ozeretciam, Casarinouiam. Fines autem omnibus arcibus, more antiquo, vt ante fuerunt, esse debent. Eodem etiam modo Magnus Dominus Ioannes Basilij, Dei gratia, Dominus Russiae, & Magnus Dux ipse contra Magnum Dominum nostrum Stephanum, Dei gratia, Regem Poloniae, & Magnum Ducem Lituaniae, & omnia Dominia, & terram ipsius, exercitum suum cum Senatoribus, vel Palatinis mittere, locaq; & bona occupare, & possidere non debet; nec in finibus ullibi locorum pugnare, neq; iniuriam, & damnum, impedimenta q; facere hoc foederis tempore contra totam terram, & arces eius; vt contra Kyouiam, cum bonis, & pertinentibus ad eam; arcem Caneuiam, cum pertinentibus; arcem Ozerkassum, cum pertinentibus; arcem Zitomierum, cum pertinentibus; arcem Liubeczum, cum pertinentibus; arcem Homiam, cum pertinentibus, & pagos Vuarouicium, Telesouicium, Tereniczum, Coseleualesum, Murozonuicium, Lipinicium, Polesanum; arcem Turo-

uam,

Acta in conuentu Legatorum

uam, cum pertinentibus; arcem Mozyrum,
 cum pertinentibus, bonaq; Bezychum, Brachi-
 niam, Recziczam, Horuoliam, Streßinum,
 Cziczerskum, Propoiskum, Mohileuum, ar-
 cem Mßcislauam, cum pertinentibus, pagosq;
 Chotlauiciæ; arcem Kriczeuiam, cum perti-
 nentibus, arcem Dubrounam, cum pertinenti-
 nentibus, bonaq; Horscium, & Romanoua; ar-
 cem Orsam, cum pertinentibus, pagosq; Luba-
 uicium, Mikulinum; arcem Vitepscium, pa-
 gosq; Drusam, Dreczidluk; arcem Surazum,
 pagosq; Surazie, Vsiatum, Oferißczum;
 arcem Velisium, & arcem Polociam, cum su-
 is arcibus, & pagis; arcem Copiam, arcem
 Krasnum, arcem Vlam, arcem Turouliam, ar-
 cem Dryßam, arcem Kopcam, & Dzissnã,
 arcem Kosianam, arcem Sitnam, arcem Ne-
 ßczerdum; arcem Sokolum, & ad Polociam
 pertinentia, arcem Lukoliam, cum pagis; ar-
 cem Bielmacouiam, cum pagis; arcem Vßaczã,
 arcem Liebedkam, & Polocenses pagos, Nos-
 nicouium, Nieporotouicium, Verbilouã, Slo-
 bodam, Cubcum, Viazum, Clinum, Zamo-
 snum, Iscium, Neuedrium, & Horodisczum,
 Creczetum in Otulouo lacu situm; arcem Diui-

am, cum

am cum pagis, arcem Ikaſuam cum pertinenti-
 bus. Præterea Magnus Dominus Ioannes Ba-
 ſilij, Dei gratia, Dominus Ruſſiæ, & Ma-
 gnus Dux non debet pugnare, nulloq; modo im-
 pedire Curlandiæ terram totam, arcesq; in
 terra Liuoniæ, arcem Rigam maiorem, arcem
 Rigam minorem, arcem Dalenum, arcem Kir-
 chholmum, arcem Kokenhaufen, arcem Skro-
 wnam, arcem Linwardum, arcem Krutſbor-
 cum, arcem Iſkilum, arcem Radopſum, arcem
 Dunemunam, arcem Iueſum, tres arces Cremo-
 num, item Turainam, Treiedenum, Zegual-
 dum, arcem Zonſelum, arcem Nitouam, arcem
 Iurenborcum, arcem Narbeium, arcem Roſen-
 becum, arcem Roſenum, arcem Lemſinum, ar-
 cem Moianum, arcem Letoperum, arcem Kie-
 ſiam, arcem Orliam, arcem Niewhenam, ar-
 cem Pebalgum, arcem Skuinam, arcem Serbe-
 num, arcem Smiltinum, arcem Borzunum, ar-
 cem Czeſtuinum, arcem Tricatum, arcem Row-
 nam, arcem Sczalendunum, arcem Sczabol-
 binum, arcem Reſicam, arcem Luſam, arcem
 Vlechum, arcem Volodimericium, arcem Ili-
 ſenum, arcem Plettenbergum, arcem Aliſtū,
 arcem Vekerum, arcem Vekeliā, arcem No.

Acta in conuentu Legatorum

uegardiam Liuonicam, arcem Kerepecium, arcem Gouiam, & Curslouum, arcem Derpatum, Mukouum, Randehum, Rynholam, Conhotum, Cauletum, Laifum, Borcholmum, Polceuiam, Paidam, Viliam, Iaruasum, Pernauiam antiquam, & Pernauiam nouam. Fines autem omnibus arcibus debent esse, vt antiquitus fuerunt. Et hæc omnia firmiter ex utraq; parte teneri debent, secundum has nostras constitutionis litteras, nostrumq; crucis osculum: & quando hæc crucis osculo confirmabunt, litterasq; fœderis vicissim mutabunt, secundum illud, hoc fœdus tenere debent. Legatis autem Magni Domini nostri Regis Poloniae, & Magni Ducis Lituaniae, quos mittet ad magnum Dominum, & Magnum Ducem, venire, & redire ad Dominum nostrum, sine vlla retentione, cum omnibus hominibus, & bonis suis, secundum litteras Magni Ducis patentes, liberum erit. Et cum Magnus Dominus Stephanus, Dei gratia, Rex Poloniae, & Magnus Dux Lituaniae, mittet Legatos suos ad Magnum Dominum, Dei gratia, Dominum Russiae, & Magnum Ducem, tum Magnus Dominus noster Legatis suis de captiuis liberandis

plenam

plenam Instructionem dare debebit, quânam ratione captiui Magni Domini, & Magni Ducis, qui sunt apud Magnum Dominum nostrum liberari possint. Ad extremum, si acciderit aliqua iniuria, vel damnum finitimis hominibus, tum ex utraq; parte Palatini, Locum tenentes, & Præfecti ex arcibus finitimis ad id tempus, de omnibus iniurijs inter se mittere, iustitiamq; ex utraq; parte administrare, malos, et noxios punire debent. Supra his omnibus, nos Magni Domini Stephani, Dei gratia, Regis Poloniæ, & Magni Ducis Lituaniæ, Legati, Dux Ianusius Nicolai Coributouicz Zharascius Palatinus Braslaviensis, Capitaneus Krzemenecensis, & Pinscensis; Albertus Radiuilius, Marschalcus curiæ Magni Ducatus Lituaniæ, Capitaneus Cownensis, & Michaël Haraburda Notarius, cum Magni Domini Ioannis Basilij, Dei gratia, Domini Russiæ, & Magni Ducis Legatis, aulico & Præfecto Casinense, Duce Demetrio Petri Ieleczi; aulico & Præfecto Coselnense, Romano Basilij Olpherio; Notario Mikita Bas-senka, Nicephori filio Vereščahina; Vicenotario Zacharia Suiazeuio, de pacis constituti-

Acta in conuentu Legatorum

one conclusionem fecimus, litterasq; constitutionis conscripsimus, & sigillis nostris muniuimus. Præterea & manu sua Michaël Haraburda Secretarius subscripsit; litteras etiam vicissim inter nos mutauimus, crucisq; osculo confirmauimus; crucemq; supra his osculati sumus, quod præter has constitutionis litteras nostras, inter Magnum Dominum Stephanum, Dei gratia, Regem Poloniae, & Magnum Ducem Lituaniae, & Magnum Dominum Ioannē Basilij, Dei gratia, Dominum Russiae, & Magnum Ducem, ex utraq; parte nihil aliter fieri debet. Hancq; pacis constitutionē conclusimus, et crucis osculo confirmauimus, in præsentia, et coram Legato Sanctissimi Pont. Romani Gregorij xiiij. Reuerendo Antonio Posseuino. Scriptum in Zapolscij Iamo, anno à condito mundo septem millesimo Nonagesimo, mēse Ianuario, A natiuitate verò Christi Saluatoris nostri M. D. LXXXII.

Hæ litteræ subscriptæ sunt manu Michaëlis Haraburdæ, Secretarij Magni Domini Stephani, Regis Poloniae, & Magni Ducis Litua-

niæ,

Regis Poloniæ & Mosco. Ducis. 186.

*niæ, ita videlicet: Michaël Haraburda, has cō-
stitutionis litteras manu sua subscripsit.*

*In coniunctis verò folijs, notatum ex alia par-
te, Notarius Michael Haraburda.*

FINIS.

